

Ο ΔΗΜΟΦΩΝ

ΚΩΔΙΚΟΣ : 6325

ΕΤΟΣ 6ο
ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ-ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ
ΜΑΡΤΙΟΣ 2005
Αρ. Τεύχους 26
ΤΡΙΜΗΝΗ ΕΚΔΟΣΗ
ΔΙΑΝΕΜΕΤΑΙ ΔΩΡΕΑΝ
ISSN 1109-2653

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ:
ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΠΟΙΟΤΙΚΗΣ & ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ
“Ο ΔΗΜΟΦΩΝ”

www.dimofon.gr

28ης ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 3, 196 00 ΜΑΝΔΡΑ ΑΤΤΙΚΗΣ, ΤΗΛ./FAX: 210 55.56.507

e-mail: dimofon@hol.gr, spdesigner2002@yahoo.gr

ALPHA BANK Αριθμ. Λογ/σμού: 168-00-2310062292

(παρακαλούμε να στέλνετε το αντίγραφο της κατάθεσης στο fax του Συλλόγου ή ταχυδρομικώς για ενημέρωση)

“Ο ΔΗΜΟΦΩΝ” ανταλλάσσεται με όλα τα έντυπα πολιτιστικού περιεχομένου

Περιεχόμενα:

- Βιβλιοπαρουσίαση του Σ. Μουζάκη
- Μεταξύ χρησμών της Ντίας Πανωλάσκου
- Καρναβάλι & Έθιμα της Γ. Παπανικολάου
- Η άγνωστη Ακρόπολη της Παλαιοντολογίας του Στ. Μουζάκη
- Ο Γιαννάκης ο Ταχυδρόμος της Παρ. Αραμπατζόγλου - Τουζοπούλου
- Όταν τα φαινόμενα απατούν της Ε. Λέκκα
- Κοπή Πρωτοχρονιάτικης πίτας του Περιοδικού μας
- Η Διεπιστημονική αλήθεια για τους Αρβανίτες του Α. Λαζάρου
- Ο γέρο Αυξέντιος
- Αξίες του Στ. Γαστεράτου
- Γυμναστικός Αθλητικός Σύλλογος Μάνδρας
- Εικονοστάσι της Μ. Δούκα - Φράγκου
- Εργασία μαθητών 5ου Δημοτικού Σχ. Μάνδρας
- Ταξίδι στο..., τέλος του Κόσμου του Σ. Λ.
- Συναυλία Δημοτ. Φιλαρμονικής στην μνήμη του Γ. Αλετρά

3 ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ

ISSN 1109-2653

ΚΩΔΙΚΟΣ : 6325

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ:ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΠΟΙΟΤΙΚΗΣ &
ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗΣ ΔΥΤΙΚΗΣ
ΑΤΤΙΚΗΣ**"Ο ΔΗΜΟΦΩΝ"****ΕΚΔΟΤΗΣ &****ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ**

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ

(Κιν.: 693.226.0818)

Ταχυδρομική Διεύθυνση28ης ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 3
19 600 ΜΑΝΔΡΑ ΑΤΤΙΚΗΣ
ΤΗΛ. / FAX: 210-55.56.507
e-mail: dimofon@hol.gr
www.dimofon.gr**ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΕΓΓΡΑΦΗΣ****ΜΕΛΩΝ / ΣΥΝΔΡΟΜΩΝ**
ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ
ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΜΑΡΟΥΓΚΑ**ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΜΕΛΩΝ****ΙΔΙΩΤΕΣ:** 10 ΕΥΡΩ**ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ/ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ:** 25 ΕΥΡΩ**ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΥΛΗΣ & ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑΣ**ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΔΗΜΗΤΡΟΥΛΗΣ
Πρόεδρος Δ.Σ.
Κιν.: 697.300.4411**ΥΠΕΥΘΥΝΕΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ**Κωνσταντίνα Πέππα - Ελένη Κοροβέση
Αφροδίτη Προκοπίου**ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ-ΕΚΤΥΠΩΣΗ**Γιάννης Σπαρβέρης
Τηλ.: 210 5555960
e-mail: spdesigner2002@yahoo.grΤα επώνυμα άρθρα εκφράζουν τις απόψεις
εκείνων που τα υπογράφουν.Επιτρέπεται η τμηματική ή ολική
αναδημοσίευση άρθρων, υπό την προϋπόθεση
ότι θα αναφέρεται η πηγή τους.

(Η ύλη για το τεύχος <έκλεισε> στις 26/3/2005)

Βιβλιοπαρουσίαση

1. Ιερομονάχου Νικηφόρου Μικραγιαννανίτου, **ΑΘΩΣ Όρος το Άγιον** έκδοση Αδελφότητα Υμνογράφου. Σκήτη Μικράς Αγίας Άννας, Δάφνη. Άγιον Όρος, 2001, σελ.303, εικονογράφηση. (Φάξ 2377023641) **Ευρώ 13**
2. Ιερομονάχου Νικηφόρου Μικραγιαννανίτου, **Το Άγιον Όρος. ΑΘΩΣ**, έκδοση Αδελφότητα Υμνογράφου. Σκήτη Μικράς Αγίας Άννας, Δάφνη. Άγιον Όρος, 2003, 144, έγχρωμες φωτογραφίες (Φάξ 2377023641).

Ευρώ 15

Τα έσοδα από τα βιβλία θα διατεθούν για τη συνέχιση των εργασιών ανοικοδόμησης της Καλύβης των Αγίων Αρχαγγέλων στη Σκήτη Μικράς Αγίας Άννης Αγίου Όρους.

Ο συγγραφέας, διδάκτωρ της Θεολογικής Σχολής ΑΠΘ, διετέλεσε καθηγητής και σχολάρχης της Αθωνιάδας Εκκλησιαστικής Ακαδημίας, όπου δίδαξε επί σειρά πολλών ετών και καθιέρωσε το μάθημα της Αγιορειτικής Ιστορίας.

Το **"ΑΘΩΣ Όρος το Άγιον"** χρησιμοποιήθηκε ως βοηθητικό εγχειρίδιο στη διδασκαλία αυτή. Αποτελεί το πρώτο βιβλίο που ασχολείται με την άγνωστη ιστορία αλλά και προσφορά των μονών και των μοναχών του Αγίου Όρους. Στο πρώτο μέρος ο σ. αναφέρεται αναλυτικά, στη χερσόνησο του Άθω και στις παραδόσεις του, στους πρώτους μοναχούς και στα ιστορικά γεγονότα της δημιουργίας των μονών, ενώ σκιαγραφεί και τις σημαντικότερες μορφές του ιερού αυτού τόπου. Αναλύει διεξοδικά τον τρόπο λειτουργίας των μονών αλλά και τον ιδιότυπο τρόπο ζωής των μοναχών αναφερόμενος στη διαδικασία επικράτησης του κοινοβιακού συστήματος, ακόμη και στις ετεροεθνείς μονές. Επισημαίνει τις θέσεις των μοναχών, κατά τις σταυροφορίες, στις προσπάθειες ενώσεως των εκκλησιών, στις διάφορες έριδες. Παρουσιάζει στοιχεία ανέκδοτα για τον ρόλο των μονών και των μοναχών στην διατήρηση και διάδοση της πνευματικής παιδείας κατά την Τουρκοκρατία αλλά και σε όλους τους μετέπειτα αγώνες του έθνους.

Στο δεύτερο μέρος, ο σ., συγκεντρώνει διεξοδικά και καταθέτει ιστορικά στοιχεία όλων των μονών, ενώ αναφέρεται και στα κειμήλια που απόκεινται σε αυτές. Τέλος στο τρίτο μέρος δημοσιεύονται για πρώτη φορά και ανέκδοτα ιστορικά έγγραφα από τα αρχεία των μονών σχετικά με διάφορα κατά καιρούς εθνικά γεγονότα.

Μέσα από τις σελίδες του, αναδύεται με γλαφυρό τρόπο, η προσπάθεια που καταβάλλεται, ώστε να μπορέσει κάποιος, που έρχεται για πρώτη φορά σε επαφή με το Άγιον Όρος, να κατανοήσει την ιδιορρυθμία αλλά και την ιδιαιτερότητα της ιστορίας που παρουσιάζει αυτός ο Τόπος, ο χώρος των οσίων, χώρο τον οποίο σκέπει η Υπεραγία Θεοτόκος, Τον γνωστό ως Περιβόλι της Παναγίας, ώστε να εισχωρήσει ευλαβικά στο πνεύμα Του και να δυνηθεί να κατηχηθεί από τους Αγίους Πατέρες. Είναι αναγκαίο, με τις επισημάνσεις του, για τους ιστορικούς, με το γράψιμό του, για τους λάτρεις του Αγίου Όρους, αλλά και με τη σαφήνεια των περιγραφών του, για τους οδοιπόρους Του.

Το δεύτερο βιβλίο του ιερομονάχου Νικηφόρου, **"Το Άγιον Όρος. ΑΘΩΣ"**, αποτελεί συμπλήρωμα εικαστικό, του πρώτου. Είναι ένα έγχρωμο Ιστορικό Λεύκωμα. Παρουσιάζεται συνοπτικά η ιστορική πορεία του χριστιανικού μοναχισμού και ειδικότερα του αγιορείτικου, πλαισιωμένη όμως από πλούσια, πρωτότυπη και ανέκδοτη εικονογράφηση. Μια παρουσίαση που αναδεικνύει την ανθρώπινη πλευρά των μοναχών, ενώ ταυτόχρονα επισημαίνει και τη διαχρονική πορεία της χριστιανικής παράδοσης δια μέσου της τέχνης, αρχιτεκτονικής, ζωγραφικής μικροτεχνίας κ. ά. Ένα καλαίσθητο και εύχρηστο λεύκωμα που όμως καταφέρνει να περικλείει στις λίγες σελίδες του, όλες τις μυρωδιές από το Περιβόλι της Παναγίας κάνοντάς μας να νοσταλγούμε, πότε θα βρεθούμε και πάλι οδοιπόροι στα στενά και σκιερά μονοπάτια Του. Διατίθεται σε έξη γλώσσες από τη Δάφνη, στο Άγιον Όρος,

Στέλιος Μουζάκης
Ιστορικός ερευνητής πολιτισμών

ΜΕΤΑΞΥ ΧΡΗΣΜΩΝ....

Υπάρχει ένα παλαιό άσμα που λέει... "Στα χρόνια της υπομονής, δεν μας θυμήθηκε κανείς...." ορθόν, ορθότατο και δρομολογημένο πλήρως, σύμφωνα με τα καθέκαστα! Διότι η υπομονή λικνίζεται εμπρός μας, ξανά και ξανά και παραμένει η μοναδική που κάνει κάτι για εμάς εντέλει.... Ναι, ναι ξέρω να κουνήσουμε τα χεράκια έλεγε το αρχαίο ρητό και για τα δύο σου λέω άντε και τα κουνήσαμε, τι θα βγεί;

Θα βρούμε άκρη, θα βγούμε απ' την άκρη; Θα βγούμε από το τέλμα, τον βυθό, κουνώντας τα χεράκια ρυθμικά;

Ουχί και μη ματαιοπονούμε. Εδώ ο Θεός ο ίδιος άλλαξε κανάλι προτιμά να βλέπει συνδρομητικά, ντοκυμαντέρ για άγρια ζώα της ζούγκλας, διότι χαλαρώνει ο μεγαλοδύναμος!

Όχι πείτε μου, τι να δει από εμάς; Το σύστημα, την τάξη, την πίστη και το εθνικό μας φρόνημα; Τι μας απέμεινε; Τι κρατήσαμε; Τι δεν ξεπουλήσαμε για την τηλεθέαση, λίγα παραπάνω αργύρια και τολμηρά σχόλια σε παραδοσιακά πηγαδάκια συζητήσεων;

Είναι η πρώτη φορά που βλέπω τις αποκριές με άλλο μάτι! Θετικό! Έτσι να βάλουμε μια μάσκα καλύτερα, να αφήσουμε το "βρακί" μας να φαίνεται στο λίκνισμα των λατίν ρυθμών, μήπως και γλιτώσουμε από τον καθημερινό καρνάβαλο και το γαιτανάκι που μας πάει....

Και να κουνήσουμε και την ουρά μας έτσι νιάου βρε γατούλα , για το Θεό που τσαλαπατάμε σε "τολμηρά βίντεο" ηθικά συμπεράσματα βγαλμένα από συρτάρια βαριάς σοβαροφάνειας, τρομάρα μας!

Σε λίγο φοβάμαι πως τα παλικάρια τα 40 από το Πολυτεχνείο που έκαιγαν τη σημαία και πέταγαν τις μολότωφ, ήταν πιο πατριώτες από αυτά της Λιβαδειάς, που χάθηκαν κάπου στα μέσα της διαδρομής!

Ας τα λιανίσουμε όλα λοιπόν! Ας μην αφήσουμε τίποτα όρθιο, ας πάρουμε το κατήφορο και όταν ακούσουμε το "μπάμ" ας σταυροκοπηθούμε που δεν πάθαμε και τίποτα χειρότερο!

Ας χτυπήσουμε παλαμάκια στην υπομονή που χορεύει μεθυσμένη, παλαμάκια στο σερβιτόρο για τον καφέ που ήτανε πικρός , παλαμάκια στο φειμ στόρου που τελειώνει...

Γιατί κάπως έτσι και χωρίς Θεό, όλα επιτρέπονται και κάνει κέφι ο "διάολος" και χτυπάει για φαντάσου παλαμάκια στην δική του πλέον παραγγελιά!

ΚΑΡΝΑΒΑΛΙ ΚΑΙ ΕΘΙΜΑ

Σε λίγες μέρες όλοι μας θα χορεύουμε στους ρυθμούς του καρναβαλιού.

Το καρναβάλι είναι μια εορταστική περίοδος με παραδοσιακές εκδηλώσεις, όπου κυριαρχούν οι μεταμφιέσεις (τα μασκαρέματα). Η λέξη, όπως δείχνει η ετυμολογία της, (ιταλικά) carne = κρέας και vale = χαιρε, σημαίνει αποχή από το κρέας.

Αυτό φαίνεται κι από την ελληνική μεταγλώττιση της λέξης Αποκριά, ενώ η ονομασία καρναβάλι έμεινε για να χαρακτηρίζει το στοιχείο των χαρούμενων μεταμφιέσεων.

Το καρναβάλι τοποθετείται χρονικά πριν από τη Μεγάλη Σαρακοστή.

Το καρναβάλι είναι ένα είδος αποχαιρετισμού προς τη διασκέδαση και την καλοφαγία, που για ένα μεγάλο διάστημα θα διακοπεί και καλύπτει τις τρεις εβδομάδες του Τριωδίου.

Η πρώτη εβδομάδα λέγεται προφωνή, γιατί παλιότερα υπήρχε το έθιμο να προφωνάζουν, δηλαδή να διαλαλούν τον ερχομό της Αποκριάς. Η δεύτερη εβδομάδα λέγεται κρεατινή, γιατί τρώνε κρέας ακόμα και την Τετάρτη και την Παρασκευή. Η τρίτη λέγεται τυρινή, γιατί επικρατεί η τυροφαγία. Τα αποκριάτικα έθιμα αποτελούν συνέχεια των λατρευτικών τελετών προς τιμήν του Διονύσου. Κατά τη διάρκεια των Διονυσιακών εορτών, οι λάτρες του Θεού Διονύσου φορούσαν δέρματα ζώων άλειφαν το πρόσωπο τους με κατακάθι από κρασί, στεφανώνονταν με κισσό, που αποτελούσε το ιερό φυτό του Θεού Διονύσου και, γενικά προσπαθούσαν να πάρουν τη μορφή των σατύρων. Τις Διονυσιακές τελετές συνόδευε ο διθύραμβος που ήταν ένας χορικός ύμνος.

Τα Βάκχεια των αρχαίων Ελλήνων και τα Κρόνια των Ρωμαίων, με τους τρελούς χορούς τους και τις θορυβώδεις εκδηλώσεις τους, αποτέλεσαν τον πραγματικό σπόρο της Αποκριάς.

Στην αρχή αυτές οι γιορτές κρατούσαν μόνο μια ημέρα, μετά την παρέμβαση του Καίσαρα τρεις ημέρες και στη συνέχεια επτά.

Κατά τα Κρόνια, τα οποία άρχιζαν τις πρώτες ημέρες του Ιανουαρίου (Καλένδες), οι δούλοι θεωρούνταν ελεύθεροι και είχαν το δικαίωμα να περιγελούν τους κυρίους τους και να λένε στιδήποτε σε βάρος τους. Μερικοί μάλιστα κύριοι μεταμφιέζονταν σε δούλους για να σερβίρουν και να υπηρετήσουν τους πραγματικούς δούλους στο συμπόσιο της γιορτής.

Κατά τη διάρκεια της Ρωμαϊκής και της Βυζαντινής περιόδου, οι Αποκριές γιορτάζονταν στον ιππόδρομο. Τις γιορτές αυτές τις διοργάνωνε ο αυτοκράτορας. Σε εκείνες τις γιορτές δεν έπαιρναν μέρος μόνο οι ευγενείς, αλλά και ο απλός λαός. Επίσης οι υπόδουλοι Έλληνες, κατά τη διάρκεια της Τουρκοκρατίας, γιόρταζαν την αποκριάτικη περίοδο μεταμφιεσμένοι με προβιές. Στη μορφή που είναι γνωστό σήμερα το καρναβάλι διαμορφώθηκε, κατά το Μεσαίωνα, στην Ιταλία όπου οι γιορτές της Αποκριάς και το καρναβάλι έχουν το δικό τους ιδιότυπο χαρακτήρα.

Πολλά είναι τα κράτη αλλά και οι πόλεις, τα τελευταία χρόνια που φημίζονται για τις καρναβαλικές εκδηλώσεις τους.

Το καρναβάλι του Ρίο ντε Τζανέιρο στη Βραζιλία, το καρναβάλι στη Βενετία της Ιταλίας, το καρναβάλι στη Νίκαια της Γαλλίας, στο Μαϊάμι της Φλόριντα.

Στην Ελλάδα, διάσημο για την πρωτοτυπία και τη μεγαλοπρέπεια του είναι το καρναβάλι της Πάτρας, όπου κάθε χρόνο οι αποκριάτικες εκδηλώσεις τελειώνουν την τελευταία Κυριακή της Αποκριάς με το κάψιμο του βασιλιά Καρνάβαλου και τη μεγάλη παρέλαση των καρναβαλιστών. Αλλά και πολλές περιοχές της Ελλάδας φημίζονται για τις καρναβαλικές εκδηλώσεις με κυριότερο στοιχείο τη μεταμφίεση, το κέφι, τη ζωντανία και το χορό.

Στη Νάουσα κάθε χρόνο αναβιώνει το έθιμο Γενίτσαροι και Μπούλες. Το όνομα Γενίτσαροι προέρχεται πιθανότατα από το επίλεκτο τμήμα των πολεμιστών του σουλτανικού στρατού. Οι Γενίτσαροι είναι μία ομάδα ένδεκα ανδρών, η λεγόμενη "Τσετία" που χορεύουν στους κεντρικούς δρόμους της Νάουσας. Η "Τσετία" αποτελείται από τον αρχηγό (τον Γενίτσαρο δηλαδή που οδηγεί το χορό), από δύο πρωτοπαλικάρα (τον Πρωτογκότση και το Δευτερογκότση) και τους σωματοφύλακες (τους Γκότσηδες). Ακόμα

παίρνουν μέρος δύο άνδρες ντυμένοι γυναίκες, οι "Μπούλες" καθώς και ένα ανδρόγυνο ηλικιωμένων, ο Γέρος και η Γριά, που συμβολίζουν τη φθορά των γηρατειών. Τόέθιμο των Γενιτσάρων κορυφώνεται το Σάββατο και την Κυριακή της Τυρινής.

Στο καρναβάλι του Σόχου της Θεσσαλονίκης είναι χαρακτηριστικό η προσωπίδα των καρναβαλιστών και τα κουδούνια που φοράνε. Η προσωπίδα κατασκευάζεται από μαύρο μάλλινο ύφασμα και είναι διακοσμημένη με πολύχρωμα και πολύμορφα σχέδια και ψιλές χάντρες. Τα κουδούνια είναι πέντε, ένα μεγάλο που λέγεται μπατάλη και τέσσερα μικρότερα τα κύπρια. Και τα πέντε μαζί αποτελούν τη λεγόμενη "ντουζίνα", ενώ το βάρος τους κυμαίνεται από δεκαοχτώ έως είκοσι κιλά. Με το καρναβάλι του Σόχου μεταφέρονται στη διάρκεια της ιστορίας οι επιθέσεις που έκαναν οι Γιουρούκα στην περιοχή.

Ένα διονυσιακό έθιμο, που αναβιώνει την Αποκριά στην Κοζάνη είναι ο Φανός. Η παράδοση θέλει με το άναμμα του φανού το βράδυ της Μεγάλης Αποκριάς να ξεκινούν τραγούδια, τα οποία εξιστορούν τα κατορθώματα των κλεφτών, αλλά και τον έρωτα. Στο έθιμο συμμετέχει όλη η Κοζάνη, ανάβουν συνολικά δεκατρείς φανοί, ένας σε κάθε γειτονιά της Κοζάνης.

Στην Άμφισσα το τελευταίο Σαββατοκύριακο της Αποκριάς αναβιώνει ο θρύλος του "Στοιχειού". Από τη συνοικία Χάρμαινα κατεβαίνει το "στοιχείο" και μαζί ακολουθούν εκατοντάδες μεταμφιεσμένοι. Οι θρύλοι για τα "στοιχεία", είχαν μεγάλη διάδοση στην περιοχή. Λέγεται πως τα "στοιχεία" αποτελούν ψυχές σκοτωμένων ανθρώπων ή ζώων που τριγυρίζουν στην περιοχή.

Στο Γαλαξίδι όταν ανοίξει το Τριώδιο, όλοι σχεδόν οι κάτοικοι κυκλοφορούν μεταμφιεσμένοι με αποκριάτικα κοστούμια, ενώ ένα από τα καθιερωμένα έθιμα της πόλης είναι το έθιμο της Καθαρής Δευτέρας, το άναμμα φωτιών σε πλατείες και δρόμους, με μουσική, φαγητό, χορό και γλέντι. Στο Γαλαξίδι την Καθαρά Δευτέρα δεν παίζουν με σερπαντίνες και χαρτοπόλεμο, αλλά παίζουν "αλευροπόλεμο" με βασικό υλικό το αλεύρι. Αυτό το έθιμο διατηρείται από το 1801. Εκείνα τα χρόνια, αν και τα Γαλαξίδι ήταν υπό την Τουρκική κατοχή, όλοι οι κάτοικοι περίμεναν τις Αποκριές για να διασκεδάσουν και να χορέψουν σε κύκλους. Ένας κύκλος για τις γυναίκες, ένας για τους άνδρες. Φορούσαν μάσκες ή απλά έβαφαν τα πρόσωπα τους με κάρβουνο. Στη συνέχεια προστέθηκε το αλεύρι.

Η Θήβα φημίζεται για την αναπαράσταση του Βλάχικου Γάμου κάθε Καθαρή Δευτέρα. Είναι ένα έθιμο που φθάνει στις ημέρες μας από το 1830 περίπου, μετά την απελευθέρωση των ορεινών περιοχών. Οι Βλάχοι, δηλ. οι τσοπάνηδες από τη Μακεδονία, την Ήπειρο, Θεσσαλία και Ρούμελη, εγκατέλειψαν τότε την άγονη γη τους και βρήκαν γόνιμο έδαφος νοτιότερα. Το έθιμο αφομοιώθηκε και διατηρήθηκε μόνο στη Θήβα, την πατρίδα του Διονύσου. Πιστεύεται ότι ο Βλάχικος γάμος είναι κατάλοιπο Διονυσιακής παράδοσης.

Στη Σκύρο οι Γέροι όλες τις Κυριακές της Αποκριάς, προσπαθούν με το χορό να αποτρέψουν το κακό, τον βαρύ χειμώνα που απειλεί τα πρόβατα και τα κατσίκια. Σύμφωνα με τη παράδοση, κάποτε στο βουνό της Σκύρου έπεσε πολύ χιόνι και από την παγωνιά πέθαναν όλα τα ζώα που είχε ένα γέρος και μια γριά. Τότε, για να ειδοποιήσουν τους υπόλοιπους, φόρεσαν τα κουδούνια των νεκρών ζώων και περπάτησαν από τις πλαγιές του βουνού που ήταν τα ζώα μέχρι τη χώρα. Το αξιοσημείωτο σ' αυτό το έθιμο είναι τα τριάντα κουδούνια που φοράνε οι Γέροι, τα οποία ζυγίζουν πενήντα κιλά. Με τον κατάλληλο βηματισμό καταφέρνουν να συντονίσουν τα κουδούνια, με αποτέλεσμα ο ήχος τους να φτάνει σ' όλη την πόλη, μια και στο έθιμο παίρνουν μέρος τουλάχιστον τριάντα Γέροι.

Πολλά, λοιπόν έθιμα, που αναβιώνουν, κατά τη διάρκεια της Αποκριάς, συντελούν στην απόδραση από την καθημερινότητά μας και μας ωθούν σε κέφι, γλέντι και χορό.

Παπανικολάου Γεωργία
(δασκάλα-φιλόλογος)

Η άγνωστη “Ακρόπολη” της Παλαιοντολογίας

Στα Ανατολικά της Αττικής βρίσκεται ο δήμος Πικερμίου. Το 1835 εντοπίστηκαν, για πρώτη φορά, μέσα στο Μεγάλο Ρέμα του Πικερμίου, απολιθωμένα οστά. Συστηματική ανασκαφή πραγματοποιήθηκε το 1836 και αυτές συνεχίστηκαν, κατά διαστήματα, μέχρι το 1912. Έτσι αποδείχθηκε ότι στο υπέδαφός του βρίσκεται ένας τεράστιος πλούτος απολιθωμένων οστών που ανήκουν σε ζώα τα οποία έζησαν πριν από 5.5 έως 9 εκατομμύρια χρόνια. Από το 1971 μέχρι το 1980 ο καθηγητής Συμεωνίδης επιχείρησε και πάλι συστηματικές ανασκαφές στο Μεγάλο Ρέμα και στη θέση Κισδάρι όπου ανακαλύφθηκαν οστεοπαγείς ορίζοντες.

Στην περιοχή Πικερμίου, κατά τον Αν. Καθηγητή κ. Γ. Θεοδώρου, έχουν βρεθεί, απολιθωμένα οστά πολλών ειδών Σπονδυλοζώων που προέρχονται από ζώα που έζησαν στην Αττική στο ανώτερο Μειόκαινο πριν από περισσότερα από 5.500.000 χρόνια. Την εποχή εκείνη ζούσαν στην Αττική Πρωτεύοντα (πίθηκοι), Αιλουροειδή (Μαχαιρόδοντες), Ύαινες, Προβοσκιδωτά (Δεινοθήρια και Μαστόδοντα), Περισσοδάκτυλα (Ρινόκεροι, Ιππάρια τα οποία κυριαρχούν αριθμητικά, Χαλικοθήρια), Αρτιοδάκτυλα (πολλά Βοοειδή, Χοίροι, και διάφορα είδη Καμηλοπαρδάλεων, Ελάφια αλλά και Δορκάδες), Πτηνά (Στρουθοκάμηλοι) και Ερπετά. Ακόμη γιγαντιαίες χελώνες με μήκος καλύμματος περίπου 2,5 μέτρα.

Πολλές είναι οι απόψεις οι σχετικές με τα αίτια του θανάτου αυτών των ζώων. Ως πιθανότερη αναγνωρίζεται η καταστροφή λόγω μακροχρόνιας ξηρασίας που συνέβη στην ευρύτερη περιοχή της Μικράς Ασίας και της ζώνης του Αιγαίου. Εξαιτίας της, κατέφυγαν ομαδικά τα ζώα στις τελευταίες υπάρχουσες υδάτινες λεκάνες όπου, στη συνέχεια, με την παντελή έλλειψη και αυτών, ακολούθησε ο μαζικός επί τόπου θάνατός των. Σε αυτό συνηγορεί και η υπάρχουσα, τότε, γεωφυσική διαμόρφωση.

Το πλήθος των ευρημάτων, της γνωστής ως Πικερμικής πανίδας, αλλά και η μεγάλη ποικιλία των ζώων, αποδεικνύουν ότι οι παλαιοντολογικοί θησαυροί του Πικερμίου αποτελούν, μια ιδιαίτερα σημαντική περίπτωση. Παράλληλα η σπουδαιότητά τους και το επιστημονικό μέγεθός τους, προκάλεσε το παγκόσμιο ενδιαφέρον των επιστημόνων, ενώ υπήρξε και η αφορμή να αναγνωρίσουν την περιοχή ως ιερό χώρο της Παλαιοντολογίας, ισάξιο με την ιερότητα του χώρου της Ακρόπολης των Αθηνών για την Αρχαιολογία (Α. Γκωντρώ).

Δυστυχώς, μέχρι σήμερα, δεν έχει δημιουργηθεί το αυτονόητο. Ένα Τοπικό Παλαιοντολογικό Μουσείο, το οποίο θα αξιοποιούσε το υπάρχον υλικό, επιστημονικά, ερευνητικά, αλλά και γνωσιολογικά αφού θα αποτελούσε το μοναδικό σε Ευρωπαϊκό, τουλάχιστον, έδαφος τέτοιου είδους Μουσείο. Ταυτόχρονα θα συνέβαλε αποφασιστικά στην οικονομική και τουριστική γενικότερα ανάπτυξη της ευρύτερης περιοχής. Ήδη στη θέση Κισδάρι προγραμματίζεται η δημιουργία υπαίθριου μουσείου. Δυστυχώς, όμως, έχει μείνει πολλά χρόνια στο σχεδιασμό.

Πάντως μεγάλος αριθμός σκελετών ζώων έχει μεταφερθεί στο Παλαιοντολογικό Μουσείο του Πανεπιστημίου Αθηνών, όπου μπορούν να το επισκεφθούν ερευνητές αλλά και σχολεία, ώστε μαθητές των, να αποκτήσουν μια πιο ολοκληρωμένη γνώση της μακρινής αυτής εποχής.

Πανάρχαια, παράλληλα, είναι και η παρουσία οργανωμένης οίκησης στην περιοχή όπου σήμερα καλύπτει η κοινότητα Πικερμίου. Στο χώρο όπου αναπτύσσονται οι οικισμοί Ντράφι, Διώνη και Αγίου Σπυρίδωνα, οι οποίοι συναποτελούν τη σημερινή Κοινότητα, έχουν εντοπιστεί αρχαίες θέσεις, χωρίς όμως να έχει εκτελεστεί συστηματική ανασκαφή και καταγράφονται πλείστοι δήμοι. Αναφέρονται ευρήματα, κυρίως όστρακα χειροποίητα, της Νεολιθικής εποχής (6000 π.Χ. -2800 π.Χ.), με κατοίκηση και στην Υστεροελλαδική IIIA-B (1600-1050 π.Χ.). Στον οικισμό Ντράφι, έχει

εντοπιστεί νεκροταφείο, το οποίο χρησιμοποιήθηκε ήδη από τη Γεωμετρική εποχή (1050π.Χ.-350π.Χ.). Στη βόρεια όχθη του Μεγάλου Ρέματος υπάρχει, αντίστοιχα, ένα αρκετά μεγάλο νεκροταφείο που φαίνεται ότι ήταν σε χρήση κατά την Αρχαϊκή, την Κλασική και την Ελληνιστική εποχή (700 π.Χ.-146 μ.Χ.). Στη θέση όπου αναπτύχθηκε το παλιό χωριό του Πικερμίου τοποθετείται, από τους περισσότερους ερευνητές, ο δήμος Τείθρας της Αιγιάδος φυλής, ενώ στην ευρύτερη περιοχή τοποθετούνται οι δήμοι Ιονίδα, Έρκεια, Φηγαία.

Ο χώρος φαίνεται ότι κατοικείτο στη περίοδο των βυζαντινών χρόνων, αφού τον 10ο αιώνα μ.Χ. ο ευρύτερος χώρος εμφανίζεται να είναι κτήμα του βυζαντινού άρχοντα Επικέρνη, κτήτορα της μονής Παντοκράτορος της Ταώ, (Γ.Λαδάς, Συλλέκτης 2(Αθήνα 1958),20-27), στον οποίον και οφείλεται η ονομασία του χωριού.

Κατά την Τουρκοκρατία είναι βέβαιο ότι υπήρξε οργανωμένη οίκηση στην περιοχή, αφού στις αρχές του 16ου αιώνα ολοκληρώνεται η ανέγερση του ναού της Μεταμόρφωσης του Σωτήρα, στο σημερινό νεκροταφείο, πάνω στα ερείπια παλαιότερου κτίσματος (Στέλ. Μουζάκης- Αναστασία Καλάη, “Ο ναός της Μεταμόρφωσης Σωτήρος στο Πικέρμι Αττικής. Τυπολογικές-μορφολογικές και εικονογραφικές παρατηρήσεις”, Η’ Επιστημονική Συνάντηση Νοτιοανατολικής Αττικής, Πρακτικά (Κερατέα 2001),463-486). Το 1549/8 ο ναός εικονογραφείται με δωρεές καταίκων του χωριού. Τα πλούσια βοσκοτόπια της περιοχής υπήρξαν η αιτία για τη δημιουργία χειμαδιών από κοπάδια βλάχων κτηνοτρόφων. Γύρω στα 1642 υπάγεται στον Καζά της Κηφισιάς και υπόκεινται σε φόρο 15 νοικοκυριά του (πρβ. Στέλ. Μουζάκης, Σχεδιάγραμμα χωρίων Λεκανοπεδίου Αττικής (Αθήνα 1994),100 κ.εξ.). Ταυτόχρονα διατηρούνται και 9 τσιφλίκια στη περιοχή. Στο τέλος του 18ου αιώνα παρακάμζει και μάλλον ανήκει ως κτήμα βακουφικό στη μονή του Παντοκράτορος της Ταώ(·).

Σημαντικό ρόλο στην όλη ιστορική πορεία του Πικερμίου, φαίνεται ότι διαδραμάτισε, πάντοτε, η παρουσία του υδάτινου δυναμικού στην περιοχή, με κυρίαρχο το Μεγάλο Ρέμα όπως είναι γνωστό, όπου σε διάφορες θέσεις του εντοπίζονται ερείπια και νερόμυλων. Ο μεγαλύτερος και σημαντικότερος που ακόμη διατηρείται, κατά το μεγαλύτερό του μέρος, η δεξαμενή, το मुलाύλακο και ο υδατόπυργος, είναι ο νερόμυλος στο κτήμα, ιδιοκτησίας Ροσόλυμου (Στέλ. Μουζάκης, Νερόμυλοι στο χώρο της Αττικής (σε έκδοση). Αυτός σύμφωνα με εντοχισμένη επιγραφή κτίστηκε το 1845, περίοδος που θεωρείται και απαρχή γενικότερα της ανάπτυξης και του οικισμού στο Ντράφι.

Στους νεώτερους χρόνους το χωριό Πικέρμι αυτόνομο, αναπτύσσεται ενώ οι κάτοικοί του ασχολούνται με τη γεωργία και ιδιαίτερα με την αμπελοργία. Σήμερα το αγροτικό τοπίο έχει αλλάξει. Τα τελευταία χρόνια το Πικέρμι επεκτείνεται και αναπτύσσεται κατά μήκος κυρίως του κεντρικού οδικού άξονα, τη Λεωφόρο Μαραθώνος, πάντοτε όμως ακολουθώντας μια δυναμική αλλά και ισόρροπη πορεία, και με αγάπη για το φυσικό κάλλος της περιοχής. Σε αντίθεση, με το γενικότερο αναπτυξιακό πνεύμα που επικρατεί στον ευρύτερο χώρο των Μεσογείων, εξαιτίας κατασκευών μεγάλης κλίμακας δημοσίων έργων, αλλά κυρίως της πολεοδόμησης μεγάλων εκτάσεων των οικισμών. Εξέλιξη όμως που επιβαρύνει υπέρμετρα το περιβάλλον γενικότερα.

Ιστορική έρευνα -κείμενα

Στέλιος Μουζάκης. Ιστορικός ερευνητής πολιτισμών.

Μέλος της FIJET-UNESKO

Ο ΓΙΑΝΝΑΚΗΣ Ο ΤΑΧΥΔΡΟΜΟΣ

Κάποια χρόνια πριν, κάθε περιοχή είχε τον δικό της, μοναδικό και μόνιμο, διανομέα αλληλογραφίας.

Το κείμενο αναφέρεται σε υπαρκτό πρόσωπο, τον Ταχυδρόμο, Κύριο Ιωάννη Λύκο, που εξάντλησε την υπηρεσιακή του θητεία σε προάστιο των Αθηνών και συγκεκριμένα στην Νέα Ιωνία.

Επειδή οι δυσκολίες της ζωής τα μεταπολεμικά χρόνια χάραξαν αγνότερους χαρακτήρες και διαμόρφωσαν ειλικρινέστερες ανθρώπινες σχέσεις, κάποια επαγγέλματα κοινωνικής προσφοράς, όπως αυτό του ταχυδρόμου, ταυτίστηκαν με τα πρόσωπα, που τα υπηρέτησαν και έμειναν στις μνήμες και τις συνειδήσεις μας με ανθρώπινη υπόσταση.

Σε όλους αυτούς τους ανθρώπους, που έδωσαν την ταυτότητά τους στο επάγγελμα του ταχυδρόμου, αφιερώνεται το παρόν κείμενο, γιατί ο Γιαννάκης ο ταχυδρόμος είναι ένας από όλους.

Γυρνάμε πίσω στην εποχή, όπου τα ραδιόφωνα έπαιζαν την επιτυχία του Μάνου Χατζηδάκη " Ο Ταχυδρόμος πέθανε ".

"Ήταν παιδί στα δέκα οκτώ μα τώρα έχει πετάξει ....." έλεγε η φωνή της Νάνας Μούσχουρη και εμείς κάναμε τον συσχετισμό "είναι παιδί πάνω από τα δέκα οκτώ και πετάει από ζωντάνια και δράση", "είναι ο δικός μας ο ταχυδρόμος και μας φέρνει αισιοδοξία και ελπίδα"

Με αυτή την μουσική υπόκρουση, ας ανοίξουμε την σκηνή σ' ένα τυχαίο δρόμο, ένα τυχαίο πρωί.

Τα παιδιά χύμα έξω και οι νοικοκυρές μέσα στα σπίτια να μαγειρεύουν σχεδόν όλες το ίδιο φαγητό, ανάλογα με το ποιος πλανόδιος κέντρισε την όρεξή τους με το εμπόρευσμά του (π.χ. ψάρια, ζαρζαβατικά ακόμα και σαλιγκάρια).

Οι νοικοκυρές λοιπόν να μαγειρεύουν μέσα στα σπίτια, αλλά από ορισμένη χρονική στιγμή και μετά ενστικτώδως διέγερση να τις φέρνει μέχρι την εξώπορτα για βιαστικές ματιές στην κάτω γωνία.

Κάποια στιγμή από τη γωνία κάνει την εμφάνιση του ο προσφιλέστερος άνθρωπος της περιοχής.

Στον ώμο του κρέμεται η μεγάλη δερμάτινη καφέ ταχυδρομική τσάντα φουσκωμένη από το ανεκτίμητης αξίας περιεχόμενό της. Φοράει την χαρακτηριστική γκριζα στολή με το καπέλο.

Στα πόδια του έχει φτερά αθάνατα, που του δίνουν αέρινη κίνηση και ταχύτητα. Το πρόσωπό του το φωτίζει το μόνιμο χαμόγελό του.

Είναι ο Ερμής, ο αγγελιοφόρος, ο Γιαννάκης ο Ταχυδρόμος.

Πρώτα τον υποδέχονται τα παιδιά όλων των ηλικιών. Με το αισθητήριο, που διαθέτουν, έχουν συντονίσει την αθωότητά τους με την αγνότητα της ψυχής του κυρίου Γιάννη και έχουν αντιληφθεί την απήχηση της παρουσίας του στους γονείς τους. Έτσι και τα παιδιά ακόμα, παρόλο τον απεριόριστο σεβασμό που εμπνέει η καλοσύνη του και η προσφορά του, τον αποκαλούν Γιαννάκη.

-Γιαννάκη τι έκανε χτες ο Ολυμπιακός; Κέρδισε μεν αλλά ας μην είχε την εύνοια του διαιτητή και θα βλέπαμε αν θα νικούσε.

Η αγάπη υπαγορεύει πειράγματα. Ο Ολυμπιακός, η μεγάλη και η μόνη αδυναμία του, δίνει στα παιδιά, αλλά και στους μεγάλους αφορμές και ευκαιρίες για να έρθουν μέσα από τα πειράγματα κοντά του, να γίνουν φίλοι του.

Η χαρακτηριστική, καθαρή, διαυγής φωνή του Γιαννάκη, που αντιπαρέχεται με την ευπρέπεια του χαρακτήρα του τις "μψηχτές" για την ομαδάρια του, τους βγάζει όλους από τα σπίτια τους, ακόμη και αυτούς που δεν έχουν λόγο κάτι να περιμένουν.

Ο ήχος της φωνής του είναι κάλεσμα στη λαχτάρα και στην ελπίδα μήπως ο σάκος του περιέχει μαρτυρίες της ύπαρξής τους. Αυτοί που μας περιβάλλουν ίσως να συμβιβάζονται μαζί μας και απλά να μας ανέχονται. Μόνο όσοι μας θυμούνται από μακριά είναι βέβαιο, ότι μας υπολογίζουν και μας χρειάζονται.

Το γράμμα ήταν τότε το μόνο μέσον επικοινωνίας και ο ταχυδρόμος ο ζωντανός τελευταίος κρίκος της αλυσίδας που ένωνε επικοινωνιακά τις αποστάσεις. Τα τηλέφωνα άργησαν πολύ να μπουν σε όλα τα σπίτια.

Ο Γιαννάκης χρόνια ζυμωμένος με τους πόνους, τα βάσανα και τα προβλήματα των ανθρώπων της πόλης μας, ξέρει από πριν σχεδόν για το κάθε γράμμα που μεταφέρει, τα συναισθήματα, τις επιδράσεις και τις αντιδράσεις που θα προκαλέσει στους παραλήπτες.

Ζει και βιώνει μαζί τους τα όνειρα, τις ανησυχίες, τις προσδοκίες, τους φόβους. Ζει και βιώνει μαζί τους τη χαρά, την ευτυχία, τη θλίψη και τον πόνο.

Όλα αυτά τα συναισθήματα τα ξένα προς το προσωπικό τους συμφέρον καλλιεργούσαν τις ψυχές των παλιών ταχυδρόμων και αν βοηθούσε ο χαρακτήρας τους, όπως αυτός του Γιαννάκη, τους έκαναν μεγάλους αλτρουιστές και πρεσβευτές καλής θελήσεως.

Το πρόσωπο του Γιαννάκη να φέγγει από χαρά και η κρυστάλλινη φωνή του να ακούγεται σαν μουσική:

-Έλα κυρα - Βαγγελία, ποιος στη χάρη σου, γράμμα από το γιο σου.

Στο δίπλα σπίτι άλλες προσδοκίες, άλλου χρώματος και γεύσης αλλά ίδιας έντασης. Ο Γιαννάκης, κοινωνός της κάθε λαχτάρας, τρέχει να σβήσει αγωνίες.

-Γιαννάκη έχεις τίποτα και για μένα;

-Όχι κυρα -Ρία. Αύριο ίσως.

Το αύριο η ελπίδα του τίποτα. Ο Γιαννάκης δρασκελίζει με σταθερή μεγάλη ταχύτητα όλη την περιοχή και μοιράζει χαμόγελα και συναισθήματα τυλιγμένα σε φακέλους.

Όλα τα σύγχρονα εκπληκτικής τεχνολογίας μέσα επικοινωνίας δεν μπορούν να αντιπαραβληθούν με τη γοητεία και την αξία ενός γράμματος.

Το γράμμα το έχει κρατήσει στα χέρια του ο αγαπημένος, έχει τη μυρωδιά του, τις συμπαθέστατες ίσως ανορθογραφίες του και τα χαριτωμένα ίσως ορνιθοσκαλίσματα του γραφικού του χαρακτήρα, έχει σκεφτεί πάνω από αυτό, έχει αναπολήσει, έχει νοσταλγήσει, ίσως έχει δακρύσει και έχει κλείσει τρυφερά μέσα σ' αυτό τον εαυτό του.

Ο παραλήπτης ανοίγει το γράμμα ευλαβικά με τη σύντομη ιεροτελεστία του σκισίματος του φακέλου (μυστηριακή στιγμή υπέρμετρης ευφροσύνης), ρουφάει το περιεχόμενο, το σφίγγει στην καρδιά του, το φιλάει, αισθάνεται ότι γεύεται την ανάσα του προσφιλούς αποστολέα και το κρύβει σαν φυλακτό για να ανατρέξει και να χαλαρώσει ή να ξεσπάσει σ' αυτό σε στιγμές φόρτισης ή μοναξιάς.

Ο Γιαννάκης έχει απόλυτη συνείδηση του ιερού καθήκοντός του. Γνωρίζει την τεράστια αξία του περιεχομένου της τσάντας του, γι' αυτό περνάει σαν σίφουνας κουβεντιάζοντας με όλους όσους συναντάει χωρίς να στέκεται πουθενά. Τρέχοντας αναλύει διεξοδικά τα τρέχοντα ποδοσφαιρικά νέα.

Το μέγεθος της υπευθυνότητάς του και την ανωτερότητα της ψυχής του τα θαύμαζες την επόμενη μιας ήττας της αγαπημένης του ομάδας. Από βραδύς καταστρώνονταν τα σχέδια πειραγμάτων και την άλλη μέρα στήνονταν καρσαούλια. Έστριβε ο Γιαννάκης την γωνία με μουδιασμένο χαμόγελο και με το βλέμμα απόλυτα θλιμμένο.

Όποιοι αγαπάει παιδεύει και οι παιδευτές άρχιζαν αμέσως τη σάτιρα για το μεγάλο πλήγμα της ήττας της ομάδας του. Ο Γιαννάκης μάζευε τα κουράγια του με εκπληκτική αξιοπρέπεια και έτρεχε με την ίδια ταχύτητα στο καθήκον, χωρίς να δίνει απαντήσεις. Μόνο από το κατακόκκινο χρώμα του προσώπου του καταλάβαινε κανείς, ότι τα πικρά αστεία έφταναν στα αυτιά του.

Αυτός ήταν σε πλήρη δράση ο δικός μας ταχυδρόμος ο Κύριος Γιάννης Λύκος.

Ο ίδιος μου έδωσε όλα τα παρακάτω βιογραφικά του στοιχεία, τα οποία και παραθέτω γιατί είναι ενδεικτικά της εποχής.

Γεννήθηκε το 1924 στον Πόρο, μεγάλωσε στον Πειραιά, υπηρέτησε στο τότε Βασιλικό Ναυτικό και κατά τη διάρκεια της κατοχής, ήρθε στη Νέα Ιωνία.

Το 1948 σε ηλικία 24 ετών έπιασε δουλειά στα ταχυδρομεία. Τότε τα Ελληνικά ταχυδρομεία ήταν συγχρόνως ταχυμετρήσιο, τηλεγραφείο και

τηλεφωνείο.

Το 1949 η ερωτική του περιπέτεια με την Χρυσούλα Παναγιωτίδου, έληξε αισίως με γάμο.

Η ερωτική αυτή περιπέτεια είχε ξεκινήσει με το κλέψιμο της δεκαεξάχρονης τότε Χρυσούλας, συνεχίστηκε με δύο δικαστήρια εναντίον του από τον πατέρα και τον αδελφό της και έλαβε τέλος με την αποπεράτωση ενός δωματίου, που στέγασε την νόμιμη πλέον συμβίωση.

Το 1951 το ζευγάρι απέκτησε το μοναδικό τους παιδί, έναν γιο. Ο τοκετός έγινε σε τοπική μαιευτική κλινική. Οι λεχώνες, όπως θυμάται γελώντας ο Γιαννάκης, δεν προλάβαιναν να γεννήσουν από τους πόνους, γιατί γεννούσαν από το φόβο τους, όταν αντίκριζαν τον γιατρό, που αν και εξαιρετος επιστήμων, είχε άγριο παρουσιαστικό λόγω των σκληρών χαρακτηριστικών του προσώπου του, του ύψους του και κυρίως λόγω της αιγυπτιακής κελεμπίας, που φορούσε αντί της ιατρικής μπλούζας.

Το δωμάτιο στα τότε κατσάβραχα και στην ερημιά της περιοχής στέγαζε την τριμελή πλέον οικογένεια και το τεφτέρι των βερεσέδων του μπακάλικου τη συντηρούσε.

Έτυχε τότε προϊστάμενος του ταχυδρομείου να είναι γαμπρός του μπακάλη και έτσι αφαιρούσε από τον μισθό του υφιστάμενού του τα βερεσέδια, τα οποία και απέδιδε στον πεθερό του.

Σε όλη την καριέρα του ο Γιαννάκης μόνο τα συγχαρητήρια των επιθεωρητών και την ευγνωμοσύνη του κόσμου εισέπραττε με εξαίρεση δύο ατυχή περιστατικά, που δημιούργησαν πρόβλημα ηθικής ευθύνης αλλά και υπηρεσιακό, αφού θα έπρεπε να πληρωθούν αποζημιώσεις. Ήταν όταν χάθηκαν δύο συστημένα γράμματα.

Το πρώτο γράμμα, προερχόμενο από την Κέρκυρα, περιείχε τα επαγγελματικά συμβόλαια της ηθοποιού Βελούτση. Η ηθοποιός όχι μόνο δεν διαμαρτυρήθηκε, αλλά τον παρηγορούσε να μη στεναχωριέται και θα φρόντιζε η ίδια για την επανέκδοσή τους.

Στο δεύτερο γράμμα δεν ήταν τόσο τυχερός. Το γράμμα προέρχονταν από ένα μοναστήρι και περιείχε φυλακτό για την τεκνοποίηση του παραλήπτη. Ο μέχρι τότε άκληρος χριστιανός, χτυπιότανε και φώναζε: "Με κατέστρεψες" και "Τι να τα κάνω τα λεφτά της αποζημίωσης, εγώ παιδί θέλω". Τελικά με την επέμβαση και την επιρροή κάποιου υψηλόβαθμου, σεβάσμιου προσώπου ο μαλλιοτραβηγμένος πολίτης ηρέμισε. Σήμερα κυκλοφορεί τόσο ο ίδιος όσο και τα δύο παιδιά του, προς μεγάλη ανακούφιση του φιλότιμου ταχυδρόμου, που παραλίγο να χρεωθεί την υπογεννητικότητα της χώρας του.

Ενδεικτικό του χαρακτήρα και των φιλεύσπλαχνων αισθημάτων του Γιαννάκη είναι η έμπρακτη συμπαράστασή του στην αγωνία και στο δράμα που ζούσαν στον εμφύλιο πόλεμο ένα ζευγάρι βιοπαλαιστών. Ο γιος τους τότε υπηρετούσε τη θητεία του στο Στρατό. Νύκτα πήγαινε ο Γιαννάκης στο Ταχυδρομείο να ψάξει, μόλις έφταναν, τους σάκους με την αλληλογραφία, και μέσα στα σκοτάδια έτρεχε να παραδώσει στην μάνα τα γράμματα του γιου.

Έτσι κύλησαν τα 37 χρόνια και έκλεισε ο κύκλος της καριέρας του φτερωτού θεού, του "ΓΙΑΝΝΑΚΗ ΤΟΥ ΤΑΧΥΔΡΟΜΟΥ".

Κάποιοι άνθρωποι, κάποιες εποχές αφήνουν το στίγμα τους.

Ενώ έχουν γεννηθεί απλοί, καθημερινοί, κάτι στον χαρακτήρα, στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τους και στις ικανότητές τους, βρίσκει κατάλληλες τοπικές και χρονικές συνθήκες να καλλιεργηθεί, να αναπτυχθεί και να διαμορφώσει ή να επηρεάσει τον ρυθμό, το χρώμα και το άρωμα της περιοχής τους.

Αν το επάγγελμα του ταχυδρόμου παλιά δεν είχε τόσο σημαντικότητα και γοητεία και αν ο Γιαννάκης δεν ήταν τόσο αγνός, γρήγορος πρόθυμος και γελαστός και αν δεν ήταν τόσο Ολυμπιακός, από το ιστορικό τοπίο της περιοχής μου θα έλλειπαν ορισμένες από τις πινελιές, που δίνουν χρώμα, φωτεινότητα και γλυκύτητα.

Π. ΑΡΑΜΠΑΤΖΟΓΛΟΥ ΤΟΥΖΟΠΟΥΛΟΥ
Φεβρουάριος 2004

Όταν τα φαινόμενα

απατούν....

της Εύας Λέκκα

Όταν τα φαινόμενα απατούν, τα σχολεία πια, δεν караδοκούν!

Μη ψάχνεις φίλε μου, μη ψάχνεσαι, κάποτε ήταν αλλιώς, μην αναρωτιέσαι. Κάποτε οι δάσκαλοι ήταν λειτουργοί, κάποτε οι δάσκαλοι καυχόνταν για τα έργα τους γιατί πάσχιζαν γι αυτά.

Κάποτε οι δάσκαλοι δεν κοιμόνταν τα βράδια γιατί "αυτό το παιδί έχει πρόβλημα, δεν πάει καλά" σκέφτονταν και στριφογύριζαν στο κρεβάτι τους... "κάτι πρέπει να κάνω να το βοηθήσω" ... κι έσκαγε ο ήλιος παρέα με τον πόνο τους.

Κάποτε οι δάσκαλοι πάσχιζαν για την μόρφωση, όχι για την πρωτιά, πάσχιζαν για την σύνεση κι όχι για το ξεχώρισμα.

Ω φίλε μου, σήμερα οι περισσότεροι από αυτούς, άλλαξαν το δεδομένο, η αρχή που δεν παίρνει αμφισβήτηση αλιώτεψε, το δεδομένο εξαπατήθηκε.

Ένα θεριό λένε ήρθε από την άλλη άκρη της γης που το λένε συμφέρον και χτυπάει τις ψυχές των ανθρώπων, φωλιάζει μέσα τους και τους διαφεντεύει.

Αυτό το θεριό έτσι όπως είναι δυνατό πληγώνει όλους τους ανθρώπους ακόμα και τους δασκάλους!

Έχοντας λοιπόν κι οι δάσκαλοι τα θεριά μέσα τους, δηλ. το συμφέρον, διαλέγουν πνεύματα κατάλληλα για να τους δοξάσουν, ξεχνώντας την ιδιότητά τους, σε όλα τα σχολεία, σ' αυτά που πληρώνουν και σ' αυτά που δεν πληρώνουν.

Φίλε μου, έχοντας εγώ δυο παιδιά αμαθή, έψαξα, έμαθα και αφογκράσθηκα έξω από ένα ξεχωριστό. Σ' ένα σχολείο που φημίζεται για την ηθική, τον σεβασμό και την ανθρωπιά. Και επειδή η ελπίδα πεθαίνει τελευταία, πήρα την απόφαση, ως ανήμπορος γραμματικά πολίτης, να ζητήσω την βοήθεια από ξεχωριστούς ανθρώπους. Αυτοί λοιπόν, βάσει παιδείας, θα ένιωθαν την ανημποριά μου και θ' άπλωναν το πνεύμα τους να φθάσει στο δικό μου και στα παιδιά μου, σε μας τους αγράμματους δηλ., για να μας κάνουν ίδιους σαν κι αυτούς και να μας μεταδώσουν τα πιστεύω τους, που τα πήραν από τους δασκάλους τους, που κι αυτοί τα πήραν από τους δικούς τους διδασκάλους, το ήθος, την παιδεία!!!

Σκεπτόμενη όλα αυτά, βρίσκομαι έξω από αυτό το ξεχωριστό σχολείο και γεμάτη ανακούφιση χαμογελώ ενώ η συγκίνηση μου πνίγει τα μάτια. Επιτέλους, σκέφτηκα, εδώ θα περιλάβουν τους μελλοντικούς μου φαντάρους με ζεστασιά και θαλπωρή και κοιτώ τα δυο μου παιδιά με περηφάνια και με σιγουριά χτυπώ την πόρτα...

... κι όμως τίποτα δεν είναι όπως παλιά! Το θεριό φωλιάζει παντού! Μας απέρριψαν "δεν μπορεί" μου είπαν, "ένα δοξασμένο σχολείο, να σκοντάφτει σε δυο αμαθή παιδάκια" και μας πέταξαν γεμάτοι αγανάκτηση έξω από το ονειρεμένο κτίριο.

Φαντάσου φίλε μου τι θεριά κουβαλούσαν τα επτάχρονα παιδιά μου. Μέχρι και τα ιδανικά τους θα κατέστρεφαν!

Φεύγοντας, ένιωσα ντροπή, οργή, αγανάκτηση, παράπονο και θλίψη κοιτώντας αυτό το ξεχωριστό κτίριο που βγάζει γραμματισμένους αμόρφωτους επιστήμονες.

Κάθισα πιο πέρα κι ένιωθα τα θεριά που είναι μέσα να κατασπαράζουν ψυχές..., μια κι η ζωή είναι τόσο ακριβή..., όπως λένε. Και το ξύλο μένει απελέκητο για να βοηθάει τους αμόρφωτους γραμματισμένους για την μέλλουσα καταστροφή μας.

Γύρισα το κεφάλι μου ανάποδα και ένιωσα το θεριό να μου τριβελίζει τα αυτιά.

Πρέπει να το πάρω μαζί μου σκέφτηκα, καλού κακού. Ίσως χρειαστεί να το φυτέψω στα παιδιά μου ...

Για να πορεύονται

σ' έναν κόσμο ασυνειδησίας,

σ' έναν κόσμο απανθρωπιάς

συμφέροντος!

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ

Το Σάββατο 19 Φεβρουαρίου και ώρα 18:30 στην πρότυπη δημοτική βιβλιοθήκη Μάνδρας πραγματοποιήθηκε εκδήλωση του συλλόγου που περιελάμβανε ομιλία-διάλεξη του Ρωμανιστή - Βαλκανολόγου Κ. Αχιλλέα Λαζάρου με θέμα : “Η διεπιστημονική αλήθεια για τους Αρβανίτες”. Μετά το πέρας της ομιλίας ακολούθησε διάλογος - συζήτηση με το κοινό. Την εκδήλωση τίμησαν με την παρουσία τους ο πατήρ Ιάκωβος, ο αντιδήμαρχος κ. Μ. Ζαφείρης και οι δημοτικοί σύμβουλοι κ. Χρ. Αργυρίου, κ. Β. Ζωγράφου, κ. Ι. Διαγγελάκη και ο πρόεδρος του συλλόγου “ΤΑ ΚΟΥΝΤΟΥΡΑ” κ. Μ. Μαρούγκας. Την εκδήλωση προλόγισε η κα. Κων. Πέππα. Η εκδήλωση έκλεισε με την κοπή της πρωτοχρονιάτικης πίτας και το φλουρί το κέρδισε ο ομιλητής της βραδιάς κ. Α. Λαζάρου.

Ευχαριστούμε τα μέλη του συλλόγου και τους αναγνώστες του περιοδικού για την συμμετοχή τους.

Παραθέτουμε την ομιλία του κ. Α. Λαζάρου:

ΑΧΙΛΛΕΥΣ Γ. ΛΑΖΑΡΟΥ
 Πρυτανιστής - Βουλευτολόγος
 Δο Τραπεζιστηρίων Αθηνών
 Charge de cours à la Sorbonne
 Υπάρχονς Εισπράτης Ενημερωτής
 επί των Εθνικών Θερμάτων

Η ΔΙΕΤΙΣΤΗΡΙΟΝΙΚΗ ΑΔΗΘΕΙΑ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΑΡΒΑΝΙΤΕΣ

Λεγειται μορική γέμεται ἡ ἡρώδεια, ὅταν συνάγεται
τὸ ἐκ τῶν περιεμμένων οὐκ ἰσχυρὸν μὲν ἐκείνητος, διὰ
τῆς ἰστορίας, ἀλλὰ καὶ ἔξωθεν, ὡς τῆς ἰσχυρολογί-
ας ἢ καὶ αἰσίων τῆς, διακριτολογίας, Ἀνδρωδωδω-
ν, Τεινωνίας, Ἐρυνωνίας... Ὡς δὲ ποτε εἰς ἐξαιρετικὴν
σημαντικὴν ἀποδοχὴν καὶ ἡ εὐφορία μερσιμωμένη
ἐκείνητος, κατὰ τὴν αὐτὴν εἰς ἀποκείμενον δόγμα δι-
κύνεται ὡς ὁρῶν ἐνδεδικυμένης ἡ Λαοφωρία, ἡ ἔνο-
χη, ἡ Ἀνδρωδωδωρία. Τῶντος ὁ αὐτοπεριεμμένος ὡς τὴν
ἀποδοχὴν ἐκείνητος καὶ ἐδρακύνει τὴν ἀποδοχὴν
τὴν ἡρώδεια. Ἐκ τῆς ἡρώδεια ἀπὸ τῆς κριτικῆς ἐνέ-
τος ἀποδοχῆς ἡ ἐκείνη συνείδησις τῆς χρῆσιν τῆς
αὐτῆς ἡρώδεια, διακρίνεται ἡ καὶ ἰδιώματα, ὡς ἐκ τῆς
ἀποδοχῆς τῶν Ἀρβανιτῶν μετὰ τὴν γενομένην Ἀρβανι-
τιαν.

Για την εξέταση των ταχύτερων μεταβολών, πρέπει να
εξετάσονται διαφορετικές ιδιότητες στοιχείων. Συγκεκριμένα,
μετά τον Βαυβρέα μελετάται Ruti Stokey, ο όρος Αρ-
βενιτσερία, κλειστή γωνία. Εξίστην τον ίδιο φάκο-
τερη μαρφή μετατρέπεται ο Κ. Μ. Μάρενς και οι συνέ-
στα υδρό, εσωτερικότατο «Η Αρβενιτιν της Εγγύσεως
(Βιβλιογραφία 1, 1995, 12). Τον χρόνο εμφάνισής του, την
κενική εμπειρία και τις εμπειρογρηγνές διαρρο-
νίες εξετάζει η μελέτη της του Όσιντ Ανελόστα-
μιν Ερν Βαννόντ, υπογράφοντας και τις ενότητες 3

Ο ομιλητής κ^{ος} Αχιλλεύς Λαζάρου

Η ΔΙΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΑΡΒΑΝΙΤΕΣ

ΑΧΙΛΛΕΥΣ Γ. ΛΑΖΑΡΟΥ

Ρωμανιστής - Βαλκανολόγος

Δρ Πανεπιστημίου Αθηνών

Charge de cours a la Sorbonne

Πρόεδρος Επιτροπής Ενημερώσεως επί των Εθνικών Θεμάτων

Διεπιστημονική λέγεται η αλήθεια, όταν συνάγεται από τα πορίσματα όχι μόνον μιας επιστήμης, πχ της Ιστορίας, αλλά και άλλων, όπως της Γλωσσολογίας ή και των κλάδων της Διαλεκτολογίας, Ανθρωπωνυμίας, Τοπωνυμίας, Εθνωνυμίας. Οπωσδήποτε ως εξαιρετικά σημαντική αξιολογείται και η συμβολή μεμονωμένων επιστημών. Μεταξύ αυτών στο προκείμενο θέμα θεωρούνται ως πλέον ενδεδειγμένες η Λαογραφία, η Εθνολογία, η Ανθρωπολογία. Πάντως ο συγκερασμός όλων των προηγούμενων επισπεύδει και εδραιώνει την επιθυμητή αλήθεια. Στις ημέρες μας δε πρώτιστο κριτήριο εθνότητας αποτελεί η εθνική συνείδηση των χρηστών της ξενικής γλώσσας, διαλέκτου ή και ιδιώματος όπως στην περίπτωση των Αρβανιτών με τα λεγόμενα Αρβανίτικα.

Για την άμεση και ταχύτερη κατανόηση αρκεί και συνοπτική παράθεση απλών στοιχείων. Συγκεκριμένα, κατά τον Βούλγαρο καθηγητή Rusi Stoïkon, ο όρος Αρβανίτης είναι νεοελληνικός. Εξέλιξή του από αρχαιότερες μορφές καταγράφει ο Κ.Η. Μπίρης και σε σαφέστατο άρθρο επιγραφόμενο "Η Αρβανιτιά της Ελλάδος". (βιβλιοφιλία 1, 1976,12). Το χρόνο εμφανίσεώς του, την αρχική σημασία και τις σημασιολογικές παρερμηνείες εξετάζει η καθηγήτρια του Ιονίου Παν/μίου Έρα Βρανούση αναφέροντας και τις εντάσεις ή και διαφορετικές γνώμες άλλων, ιδίως του Γάλλου, ALAIN DUCELLEIR. Εξάλλου από μόνο του το ξενικό γλωσσικό ιδίωμα, τα αρβανίτικα, δηλαδή η αλλογλωσσία συνηθέστερα δε διγλωσσία και πολυγλωσσία δεν αποτελεί αποδεικτικό αλλογένειας, αλλοεθνίας, σύμφωνα με ισχύουσες ακόμη γνωματεύσεις των κατ' εξοχήν ειδικών επιστημόνων. Ο καθηγητής της αρχαίας Ιστορίας, της Γεωγραφίας και της Ιστορίας των πληθυσμών στο Παν/μιο της Ρώμης Κ.Ι. Beloch εξηγεί με σαφήνεια: "...η γλώσσα δεν έχει ιδιαίτερη σημασία ή τόσο μόνον, ότι δηλαδή είναι εξωτερικό γνώρισμα της φυλής". Παρόμοια εκφράζεται και ο καθηγητής του Παν/μίου της Λειψίας G. Weigand: "Η γλώσσα είναι κάτι εξωτερικό και μεταβλητό και δεν πρέπει μόνο αυτή να λαμβάνεται ως βάση για τη κρίση, αλλά και πνευματικές και σωματικές ιδιότητες και ήθη και έθιμα λαϊκά.

Ωστόσο η ενδελεχής γλωσσική εξέταση φέρει στην επιφάνεια και την καταγωγή εκείνων που χρησιμοποιούν ξενικό ιδίωμα. Διαφωτιστικό είναι ότι το τόσο μακρινό χρονικά 1854 εγχείρημα του Johann Georg von Hahn, που στη διερεύνηση της τοσκικής διαλέκτου μητέρας των αρβανίτικων διαπιστώνει πολλές ομοιότητες με την ελληνική γλώσσα, μάλιστα και σημαντικές δομικές οι οποίες συνιστούν αδιαμφισβήτητη τεκμηρίωση ελληνικότητας. Διότι κατά αντίθεση με τις παντοειδείς λέξεις τα δομικά δεδομένα δεν δανείζονται, όπως τονίζει ο Βούλγαρος ακαδημαϊκός και καθηγητής του Παν/μίου Σόφιας ΥΙ. Georgiev. Φυσικά σε ασφαλέστερο αποτέλεσμα οδηγεί σύνολη θεώρηση όπως διδάσκει ο Ed. Stanford με τη μελέτη της γλώσσας των ηθών και εθίμων και του χαρακτήρα των Αλβανών, των κάτω του Γενούσου ποταμού ή Εγνατίας οδού, δηλαδή εξαλβανισμένων Ελλήνων.

Συμπεραίνει το 1877 ότι αυτοί κατά την αρχική τους καταγωγή είναι γνήσιοι Έλληνες. Απόλυτα σύμφωνως μαζί του εκδηλώνεται κατά τις αρχές του 20ου αιώνα και ο ακραιφνέστερος εθνικιστής ηγέτης της γειτονικής χώρας Basri-bey. Ομολογεί με παρρησία "τον ελληνικό χαρακτήρα της Νότιας Αλβανίας όπου το υπεραιωνόβιο πολιτισμικό έργο των σχολών της κυριαρχεί ηθικά και εθνικά".

Αιώνα και πλέον νωρίτερα οι Δημητρίεις Γρηγόριος Κωνσταντάς και Δανιήλ Φιλίππιδης στη συγγραφή τους Γεωγραφία Νεωτερική περί της Ελλάδος στις Ελληνικές περιφέρειες εντάσσουν και την Αρβανιτιά. Ήδη δε τον 7ον αιώνα μ.Χ. ο Επίσκοπος Σεβίλλης και μετέπειτα Αρχιεπίσκοπος Ισπανίας Ισιδώρος, απεσταλμένος του πάπα για επιτόπια έρευνα του Ιλλυρικού, μεταξύ των ελληνικών περιφερειών συγκαταλέγει, μάλιστα πρώτη, τη Δαλματία και αποκαλεί το Ιλλυρικόν Graeciam! Επιπρόσθετα η επί μισό αιώνα (1898-1957) πιστευτή ως η μοναδική "ιλλυρική" επιγραφή της Σκόδρας αποκαλύφθηκε με βεβαιότητα από τη Βουλγάρα Ljuba Ognepona ελληνική, συνάμα δε χριστιανική των 6ου - 7ου αιώνα σχεδόν σύγχρονη του Ισιδώρου. Όλα αυτά επαληθεύονται και από τον σύγχρονό μας καθηγητή του Παν/μίου Πάδοβας, Lorenzo Braecesi με το ευγλωττότατο επιγραφόμενο βιβλίο του Grecita adriatica! Κατ' ακολουθίαν οι διάσπαρτοι ανά τη στεριανή και νησιωτική Ελλάδα Αρβανίτες εύλογα σε στίχους τραγουδιού από το Εγκόλπιο του Ρήγα Βελεστινή προβάλλονται προεξαγγελτικά Έλληνες:

"Ω Υδραίιοι κι εσείς Ψαριανοί άνδρες Σπετσιώται και υπόλοιποι Γραικοί,...".

Κατά μαρτυρία άλλωστε ιστορική, την οποία

καταθέτει ο Γάλλος Philippe de Commynes, οι "στραδιώτες", Αρβανίτες, στην υπηρεσία της Βενετίας πεζοί και έφιπποι είτε στρατολογούνται στο Ναύπλιο είτε στην αρχική κοιτίδα ή αφετηρία, Δυρράχιο χωρίς εξαίρεση χαρακτηρίζονται Έλληνες. Πειστική είναι η σχετική περικοπή σε μετάφραση Σπ. Λάμπρου: *"Ήσαν άπαντες Έλληνες, ελθόντες εκ των πόλεων ας κατέχουσιν εν Ελλάδι οι Βενετοί, τινές μεν εκ του Ναυπλίου εν Πελοποννήσω άλλοι δ' εξ Αλβανίας, ενώπιον του Δυρραχίου..."* Η ελληνικότητα των Αρβανιτών μαρτυρείται και πρωτύτερα από τον Άγγλο περιηγητή και οξύ παρατηρητή Simon Simeonis, ο οποίος το 1332 "επιμένει με έμφαση στην τέλεια ταύτιση των ελληνικών και αλβανικών ηθών και εθίμων"

Στις προηγούμενες μαρτυρίες, ιστορικές και λαογραφικές προστίθενται τα πορίσματα επιτόπιων ερευνών των ανθρωπολόγων της εποχής μας. Κατά τον καθηγητή της Φυσικής Ανθρωπολογίας και Πρόεδρο της Ελληνικής Ανθρωπολογικής Εταιρείας Θεόδωρο Κ. Πίτσιο "Η εξέταση αυτών των ομάδας (Αλβανιτοφώνων), μία στη Μεσσηνία, μία στην Αργολίδα και δυο στην Κορινθία, έδειξε ότι σε καμία περίπτωση δεν ξεχωρίζουν από το συνολικό πληθυσμό της Πελοποννήσου ή από τις γειτονικές ομάδες. Σε κανέναν από τους ενενήντα χάρτες γνωρισμάτων που σχεδιάστηκαν δεν μοιάζουν μεταξύ τους περισσότερο από όσο με τις γειτονικές τους γεωγραφικές ομάδες. Επίσης, στα στατιστικά δένδρογράμματα, ταυτόχρονης σύγκρισης περισσότερων γνωρισμάτων δεν διαχωρίζονται οι αρβανιτόφωνες ομάδες από τις υπόλοιπες της Πελοποννήσου (Θ.Κ. Πίτσιος, Εξελικτική Ανθρωπολογία, Αθήνα 2003, 522). Οι απόδημοι Αρβανίτες που βρίσκονται στη στρατιωτική υπηρεσία του Ερρίκου Η' της Αγγλίας και Ιρλανδίας (1491-1547) συναισθάνονται την ελληνικότητά τους, την οποία και διακηρύσσουν στεντόρεια προ της μάχης: *"Ελλήνων εσμέν παῖδες...και τοις εχθροῖς...την πάλαι θρυλουμένην Ελλήνων ανδρείαν έργοις, αυτοῖς φανεράν ποιήσωμεν"*. Όταν δε με αιματηρούς αγώνες αποκτούν κάποιο κομπόδεμα, σπεύδουν και στην εκπλήρωση τάματος, όπως με την Ελληνική Εκκλησία της Νεαπόλεως Ιταλίας το 1597 οι Μιχαήλ Μπούας και Αλέξανδρος Μοσχολέων, που δεν περιορίζονται μόνο στην αναγραφή των αξιωμάτων τους, Magistri Capellani, αλλά προσθέτουν και την ελληνική ταυτότητά τους nationis graecae! Το συμφυές Ελληνορθόδοξο τους υπενθυμίζει το 1844 από του βήματος της Βουλής ο Ιωάννης Κωλέττης και επαναλαμβάνει στα "Σικελικά" του ο Κώστας Γεωργουσόπουλος την 3.5.1984 (Τα Νέα). Εν τέλει φωτεινότατο δείγμα ελληνικής εθνικής συνειδήσεώς μας έχει κληροδοτήσει ο Μακεδονομάχος από την Μάνδρα Αττικής Βαγγέλης Κοροπούλης! *"...θα αγωνισθώ μέχρι να ελευθερωθεί η Μακεδονία και θα πεθάνω εδώ"*. (Χρ. Στάμου, Μακεδονικός Αγώνας, 1903-1908)

ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΚΑΤΗΧΗΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΜΑΝΔΡΑΣ

Το Σάββατο 26 Μαρτίου πραγματοποιήθηκε στο Δημοτικό Θέατρο του Δήμου Μάνδρας η πολύ ωραία εορταστική εκδήλωση των κατηχητικών σχολείων της ενορίας μας με πλούσιο και ποικίλο πρόγραμμα. Στήν εκδήλωση παρευρέθηκαν ο υπεύθυνος του κέντρου Νεότητας της Μητρόπολης Μεγάρων και Σαλαμίνας π. Χρυσόστομος, ο εφημέριος της ενορίας μας π. Μακάριος, ο εφημέριος της κοινότητας Οινόης π. Αυξέντιος, ο Δήμαρχος Μάνδρας κ. Λιούλης, πολλοί δημοτικοί σύμβουλοι και επιφανείς συμπολίτες μας και πλήθος κόσμου. Αξίζουν συγχαρητήρια στον π. Ιάκωβο, στις κυρίες της χορωδίας, στα παιδιά καθώς και σε όλους τους συντελεστές για την άψογη διοργάνωση της εκδήλωσης.

ΤΙ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΓΝΩΡΙΖΟΥΝ ΟΣΕΣ ΠΟΛΥΤΕΚΝΕΣ ΜΗΤΕΡΕΣ ΛΑΜΒΑΝΟΥΝ ΤΟ ΕΠΙΔΟΜΑ

Με πολλές πολύτεκνες μητέρες, οι οποίες λαμβάνουν το επίδομα, δημιουργούνται διάφορα ζητήματα στον Ο.Γ.Α. όταν τα παιδιά τους τελούν γάμο ή υπερβούν το 23ο έτος της ηλικίας τους, με αποτέλεσμα ο Ο.Γ.Α. για μεγάλα χρονικά διαστήματα να μήν τους καταβάλει την σύνταξη της πολύτεκνης μητέρας και για το λόγο αυτό πρέπει να γνωρίζουν τ' ακόλουθα:

1. Το επίδομα της πολύτεκνης μητέρας καταβάλλεται μέχρι και το τελευταίο τέκνο τους να συμπληρώσει το 23ο έτος της ηλικίας του και να είναι άγαμο.
2. Όταν το τελευταίο τους άγαμο τέκνο συμπληρώσει το 23ο έτος της ηλικίας του έχουν υποχρέωση να προσέλθουν αμέσως στον ανταποκριτή του Ο.Γ.Α. του Δήμου του τόπου κατοικίας τους και να υποβάλλουν αίτηση στον Ο.Γ.Α. για την χορήγηση της ισόβιας συντάξεως.
3. Όταν κάποιο τέκνο τους τελέσει γάμο πριν από την συμπλήρωση του 23ου έτους της ηλικίας του έχουν υποχρέωση να δηλώσουν την τέλεση του γάμου στον Ο.Γ.Α., γιατί αλλιώς ο Ο.Γ.Α. μη γνωρίζοντας την τέλεση γάμου εξακολουθεί την καταβολή του επιδόματος και στην συνέχεια όταν το ανακαλύψει τους παρακρατεί τα χρήματα, τα οποία δεν έπρεπε να καταβάλει. Προσοχή λοιπόν στις παραπάνω λεπτομέρειες

Β. Θεοτοκάτος

Ο ΓΕΡΟ ΑΥΞΕΝΤΙΟΣ

(Κωνσταντῶνης)

Την Κυριακή 1η Μαρτίου 1981, ξημερώνοντας Κυριακή της Ορθοδοξίας, κατά την διάρκεια της αγρυπνίας, απεδίημσε προς Κύριο ο γέρο - Αυξέντιος, μοναχός της Ιεράς Μονής Οσίου Γρηγορίου στο Άγιο Όρος, σε ηλικία 89 ετών.

Ο γέροντας Αυξέντιος καταγόταν από την Μάνδρα, κι έγινε μοναχός (ρασοευχή) στη Μονή Οσίου Μελετίου. Το 1920 σε ηλικία 28 ετών εγκαταστάθηκε στην ιερά μονή οσίου Γρηγορίου μέχρι της κοιμήσεώς του. Σε ένα χρόνο εκάρη μεγαλόσχημος μοναχός η δε ζωή του ήταν υποδειγματική αφήνοντας τη σφραγίδα της εργατικότητας του και του εν γένει καλογερικού ήθους.

Ας έχουμε όλοι την ευχή του.

Το περιοδικό θέλοντας να προβάλλει την προσωπικότητα του δημοσίου τον επικηδεύει λόγω στην εκφορά του μακαριστού γέροντας Αυξέντιου Γρηγοριάτου που σφηνήθηκε από τον Καθιγούμενο της Ιεράς Μονής την 2 Μαρτίου 1981 Κυριακή της Ορθοδοξίας και σε επόμενα τεύχη του την ζωή και το έργο του όπως έχουν γραφεί στα βιβλία αλλά και μαρτυρίες.

Αισθανόμεθα όλοι την ανάγκη, πατέρες και αδελφοί μου, να ευχαριστήσουμε εκ βάθους καρδίας τον φιλόνητο Κύριο και Θεό μας, ο οποίος μέσα στις πολλές και μεγάλες δωρεές Του προς εμάς, τα ευτελή Του τέκνα, μας έδωσε κι αυτή την μοναδική και μεγάλη ευλογία να γνωρίσουμε και να ζήσουμε κοντά στο άγιο αυτόν άνθρωπο, τον οποίο σήμερα κηδεύουμε, τον μακαριστό και όντως όσιο γέροντα π. Αυξέντιο.

Στην Αγία μας Καθολική Ορθόδοξη Εκκλησία ο Χριστός και η παράδοσις όλη του Θεανθρώπου Χριστού φθάνει σε εμάς δια των αγίων και θεοφόρων ανδρών. Στα πρόσωπα των αγίων βλέπομε τον Χριστό, βλέπομε τους αγίους Αποστόλους, βλέπομε τους αγίους Πατέρας. Ευχαριστούμε τον Θεό διότι και στην γενεά μας εχάρισε τέτοιους θεοφόρους άνδρας, οι οποίοι αναπαριστούν και αναζωγραφούν την εικόνα του Χριστού στον εαυτό τους.

Εορτάζουμε σήμερα την αναστήλωση των αγίων εικόνων. Ο π. Αυξέντιος ήτο ένας από εκείνους τους ευλογημένους ανθρώπους, οι οποίοι κατηξίωσαν με την Χάρη της Εικόνας του Θεού, του Δεσπότη Χριστού, να αναστήλουν στον εαυτό τους, την κατ' εικόνα Θεού πλασμένη ανθρωπίνη φύση, και να μας ξαναδείξουν το πρωτότυπο της Εικόνας, το αρχαίον κάλλος. Δεν υπάρχει μεγαλύτερα προσφορά απ' αυτήν στην ανθρωπότητα, να έχουμε ανθρώπους οι οποίοι είναι ζωντανές εικόνες του Χριστού. Νομίζω πως δεν είναι τυχαίο ότι ο π. Αυξέντιος σήμερα που εορτάζουμε την αγία και μεγάλη αυτή εορτή της αναστήλωσης των αγίων εικόνων και αυτός ως ζωντανή εικόνα του Θεού εκδημεί προς την εκείθεν μακαριότητα.

Ευχαριστούμε τον Κύριο, αλλά ευχαριστούμε και τον π. Αυξέντιο, διότι την Χάρη που ο Θεός του έδωσε την δέχθηκε, αγωνίσθηκε να την οικειωθεί, την εκράτησε, την αύξησε, την εκαρποφόρησε με πολλούς ιδρώτες και αγώνες ασκητικούς και πόνους και καμάτους πνευματικούς. Τον ευχαριστούμε γιατί προσεφέρθη στον Θεό ολοκληρωτικά. Προσφερεθείς στον Θεό προσεφέρθη μετά και σε μας, στην Εκκλησία του Θεού. Τον ευχαριστούμε γιατί μας έδειξε ότι όσα διαβάζουμε στο Ιερό Ευαγγέλιο και στους αγίους και θεοφόρους Πατέρες μας, δεν είναι λόγιοι αργοί, ιδέες, σχήματα, αλλά είναι αληθία.

Γιατί ενσάρκωσε όλα τα λόγια του Θεού. Ήτο όντως ο "Μακάριος ανήρ ός ουκ επορεύθη εν βουλή ασεβών και εν οδώ αμαρτωλών ουκ έστη και επί καθέδρα λοιμών ουκ εκάθισεν" αλλ' η εν τω νόμω Κυρίου το θέλημα αυτού" (Ψαλμ. α 1.)

Ευχαριστούμε τον π. Αυξέντιο γιατί στην γενεά μας, μας έδειξε ότι όχι μόνον αυτά που γράφονται είναι αληθινά και γίνονται, αλλά γίνονται και σήμερα σ' αυτή την εποχή που δεν υπάρχει τόσος ζήλος πνευματικός, όπως υπήρχε σε παλαιότερες εποχές. Ο π. Αυξέντιος δεν είναι μόνον ένας αθλητής του Χριστού, αλλά ένας αθλητής σε μία εποχή που δεν υπάρχουν πολλοί συναθληταί. Γι' αυτό η παρουσία και η μαρτυρία του είναι σήμερα ιδιαίτερα πολύτιμη σε όλους μας. Ιδίως στους νέους μοναχούς ο π. Αυξέντιος προσέφερε πολλά. Μας έδειξε ποιος είναι ο αληθινός μοναχός, ποιος είναι ο άνθρωπος του Θεού, ποια είναι τα μέτρα της μοναχικής πολιτείας, στα οποία πρέπει να τείνουμε να φθάσουμε. Όλοι γνωρίζουμε, πατέρες μου, την αγία του ζωή, την αγία του ταπεινώσι, την αγία του πτωχεία, την αγία του υπομονή και όλες τις άλλες αρετές του Θεανθρώπου Χριστού, τις οποίες είχε και εκαλλίεργησε. Όλοι γνωρίζουμε ακόμη ότι έζησε Θεανθρωποκεντρικά. Ο Χριστός εξούσε εν αυτό και αυτός εν τω Χριστώ. Αυτό το επέτυχε διότι εκαλλίεργησε στον εαυτό του όλες τις ευαγγελικές αρετές, αλλά κυρίως με την ευλογημένη ευχή, το "Κύριε Ιησού Χριστέ, Υιέ του Θεού, ελέησον με τον αμαρτωλόν" που ήταν όντως η πηγή της εν Χριστώ ανακαινίσεως του και της πνευματικής του ζωής. Αυτό ήταν και το μήνυμά του σε όσους πήγαιναν κοντά του να ζητήσουν λόγον ωφελείας.

Η ζωή του ήταν ένα σημείο, ένα σημείο της αγάπης του Θεού, σημείο της

Χάριτος του Θεού, σημείο του ποιος είναι ο θεωμένος άνθρωπος, ο επόπτης των μυστηρίων της Βασιλείας του Θεού, ο Υιός της Αναστάσεως και του μέλλοντος αιώνος, το φωτόμορφο τέκνο της Εκκλησίας. Ήταν ακόμη ένα σημείο του που ο άνθρωπος μπορεί να φθάσει, όταν αγαπήσει και προσφερθή στον Θεό.

Όπως η ζωή του ήταν ένα σημείο, έτσι και η μακαρία του κοιμήσις ήταν και αυτή ένα σημείο. Όλα αυτά που συνέβησαν γύρω από την κοιμήσή του είναι σύμβολα ουρανίων και θείων πραγματικότητων. Έφυγε την πρώτη Κυριακή των Ηστέων, την Κυριακή της Ορθοδοξίας. Την πρώτη εβδομάδα που έχουμε αυστηρά νηστεία, σύμβολο του εσταυρωμένου βίου του μοναχού, έζησε και αγωνίσθηκε μαζί μας παρά την ασθένειά του περισσότερο από μας, όπως τον είδαμε στο κρεβάτι της τελευταίας οδύνης του. Και έφυγε επιφασκούσης της Κυριακής, λίαν πρωί, όταν οι Μυροφόρες επήγαινον στον τάφο του Κυρίου, όπου είδαν και εχάρηκαν την αγία Του Ανάστασι. Τότε έφυγε ο π. Αυξέντιος. Έφυγε από την εσταυρωμένη ζωή του μοναχού και εισήλθε στην αιώνια αναπαυσι της αιωνίου Κυριακής της Αναστάσεως, της Βασιλείας των Ουρανών. Έφυγε την Κυριακή της Ορθοδοξίας ο άνθρωπος που εφάνερωσε με την ζωή, την πίστι και το ήθος του την Ορθοδοξία. Ο άνθρωπος για τον οποίο η Ορθοδοξία δεν ήταν λόγια, αλλά ζωή. Ο ίδιος ήταν σαρκαμένη Ορθοδοξία, συνεχιστής όλων των αγίων Ομολογητών, Πατέρων, ασκητών και αγωνιστών της αμωμήτου και αγιωτάτης Ορθοδόξου Πίστεως μας. Έφυγε την ώρα της αγρυπνίας, γιατί μια αγρυπνία πνευματική ήταν η ζωή του. Έφυγε, αφού εκοιμήθηκε για τελευταία φορά το πρωί των αγίων αχράντων και Θ. Μυστηρίων και αφού μετά, με τον αδελφό του που τον διακονούσε είπε μαζί του, με όση δύναμι είχε, το "Νύν απολύεις το δούλον σου Δέσποτα...". Ημπορούσε να το ειπή ο π. Αυξέντιος.

Είχε ετοιμασθή να το ειπή και ως άλλος πρεσβευτής και δίκαιος Συμεών είχε το δικαίωμα να ειπή "Νύν απολύεις το δούλον σου Δέσποτα...". Και μετά είπε: "Δι' ευχών των αγίων πατέρων ημών, Κύριε Ιησού Χριστέ ο Θεός, ελέησον ημάς". Έτσι παρέδωσε με εμπιστοσύνη στον Κύριο την ψυχή και το σώμα του στην γη, αναμένοντας την Κοινήν Ανάστασιν.

Ετελείωσε την ώρα που εμείς εδώ στο Καθολικό της εψάλλαμε το "Φως ιλαρόν" την τριαδική επιλύχιο δοξολογία. Έφθασε και εκείνος στην δύση της επιγείου ζωής του, την ώρα που αρχίζει συγχρόνως και η ανατολή της αιωνίου ζωής, ως ένας γνήσιος μ'υστης και λάτρης της Παναγίας και προσκυνητής Τριάδος. Εξεδήμησε ολίγη μόνον ώρα μετά την ανάγνωσι των ευχών εις ψυχορραγούντα. Ήταν η τελευταία πράξις υπακοής του π. Αυξέντιου. Σαν να περίμενε να του ειπούμε: "Είσαι ελεύθερος τώρα, ημπορείς να φύγης", και μόλις το είπαμε, έκανε υπακοή και έφυγε. Δεν άργησε να φύγει. Όλη του η ζωή ήταν υπακοή και η αναχώρησίς του και αυτή υπακοή ήταν.

Όλα αυτά τα σημεία, πατέρες μου, και άλλα που εζήσαμε, ήταν για μας μεγάλη ευλογία, μεγάλη ανάπαυσις στην ψυχή μας, μεγάλη παράκλησις, μεγάλη χαρά εν Κυρίω. Αλλά και μεγάλη ευθύνη. Άραγε θα έχουμε μάτια να τον ιδούμε όταν θα λάμψη στην Βασιλεία των Ουρανών; Γι' αυτό παρακαλώ τον Θεό και ζητώ ταπεινά τις ευχές του π. Αυξέντιου να δώση και σε μας ο Κύριος κατρός μετανοίας, να αγωνισθούμε κι' εμείς κατά το παράδειγμα του οσίου μακαρίου Αυξέντιου, ώστε στην Βασιλεία των ουρανών να μην είμεθα χωρισμένοι, αλλά να ζούμε και εμείς κοντά του.

Η μαρτυρία της Εκκλησίας, του λαού του Θεού, των αδελφών όλων, είναι ότι ο π. Αυξέντιος δίκαιώθη, εσώθη και είναι δοξασμένος κοντά στον Δεσπότη Χριστό. Μακάρι να ημπορούμε να ζήσουμε εκεί μαζί του. Αλλά αυτό θα γίνη, αν και εμείς αγωνισθούμε, κοπιάσουμε, υπομείνουμε, ταπεινωθούμε, σιωπήσουμε, προσευχηθούμε, όπως και ο ασιδύμος και μακαριστός αδελφός μας. Τον εχάσαμε εδώ από το Μοναστήρι μας πρόσκαιρα, σωματικά, αλλά τον κερδίζουμε στην Βασιλεία των Ουρανών. Αυτή είναι η παρηγορία και η ελπίδα μας. Ταπεινά τον παρακαλώ να εύχεται για την αδελφότητά μας, όπως τον είχα παρακαλέσει και πριν κοιμηθή. Τον παρακαλώ να εύχεται, ο Θεός να αναστήσει σπέρμα του Αβραάμ, σπέρμα των οσίων πατέρων μας και στην νέα γενεά, στους εναπομειναντες αδελφούς, ώστε αυτή η ευλογημένη παράδοσις του Χριστού, του θεανθρώπου Κυρίου μας, των αγίων Αποστόλων, των αγίων Πατέρων, των οσίων ασκητών που φθάνει μέχρις ημών δια του π. Αυξέντιου, να μη διακοπή. Να υπάρξουν και σήμερα άνθρωποι πνευματικοί, εν Χριστώ ζώντες, που θα συνεχίσουν την ευλογημένη αυτή παρουσία των σηματοφόρων ανδρών της Βασιλείας του Θεού. Αιωνίου σου η μνήμη αξιομακάριστε και αιέμνηστε αδελφέ μας π. Αυξέντιε.

Απο το περιοδικό Όσιος Γρηγόριος
Περίοδος Β' Έτος 1981 Αριθμός 6

11/10/04 -00:45 - ΜΑΝΔΡΑ

ΑΞΙΕΣ

Θυμήθηκα εκείνη τη μισή δραχμή που μου ' δίνε η μάνα μου
κάθε πρωί να πάρω κουλούρι στο σχολείο και πείνασα!
Θυμήθηκα το μπουκάλι με τη συμπυκνωμένη βυσσινάδα
που πάντα υπήρχε στο ράφι της κουζίνα μας και δίψασα!
Θυμήθηκα το μπλέ ποδήλατο του Πατέρα μου, που το "'κλεβα"
και σήκωνα σκόνη κάνοντας ορθοπεταλιά στις γύρο αλάνες,
στους χωμάτινους δρόμους κι ένοιωσα ελεύθερος!
Θυμήθηκα τη Χρύσα στην παλιά γειτονιά, που παίζαμε
το αντρόγυνο, πριν καν πάμε σχολείο.
Εγώ γυρνούσα απ' τη δουλειά κι εκείνη, στην εσωχή
της σκάλας που είχαμε για σπίτι, ανακάτευε την άμμο
σε κάτι μικροσκοπικά αλουμινένια κουζινικά, μαγειρεύοντας
το φαγητό της ημέρας κι ένοιωσα τρυφερά!
Είδα τη σφιχτή χειραψία του οικονομικού μετανάστη αλβανού,
που λές κι άγγιζε χόμα της πατρίδας του τον εναγκαλισμό

με το φίλο του και ζήλεψα.

-Αν ψάχνεις τον έρωτα μέσα από έναστρες νύχτες, φεγγαράκια,
συννεφάκια, βροχούλες και κίτρινα φύλλα του φθινοπώρου,
έχασες - θα μείνεις μόνος. Αυτά, πάει πια. Τέλειωσαν.

Μου 'πε χθες η φίλη μου η Σοφία.

Τρόμαξα - ενώ ένας λυγμός που εγκαταστάθηκε στο στήθος μου,
δεν λέει να βγει.

ΓΑΣΤΕΡΑΤΟΣ ΣΤΕΛΙΟΣ

Αγαπητοί φίλοι αναγνώστες του περιοδικού ΔΗΜΟΦΩΝ.

Ο ΔΗΜΟΦΩΝ μας κάνει την τιμή να παρουσιάσουμε την
γυναικεία ομάδα μπάσκετ της ΜΑΝΔΡΑΣ που ιδρύσαμε πριν 4
χρόνια με πολύ μεράκι και αγάπη θέλοντας και εμείς να βάλουμε
ένα λιθαράκι στην καλλιέργεια και την άνθιση του αθλητισμού
στην πόλη που ζούμε, στοχεύοντας ειδικότερα στα κορίτσια που
δεν είχαν και πολλές επιλογές.

Λάβαμε από την αρχή μέρος στα πρωταθλήματα κορασίδων και
τα τουρνουά για μικρές ηλικίες, όπου και πήγαμε πολύ καλά.

Αυτή τη σαιζόν πήραμε την απόφαση να κατεβάσουμε γυναικεία
ομάδα και λόγω του μικρού της ηλικίας των κοριτσιών (15-16-
17χρονών) ενσωματώσαμε στην ομάδα και παίκτριες της γύρω
περιοχής του ΘΡΙΑΣΙΟΥ πεδίου με αποτέλεσμα ένα καλό δυναμικό
, μια πολύ καλή ομάδα που βγήκε νικήτρια στο πρωτάθλημα της Β
ΕΣΚΑΝΑ (τοπικό πρωτάθλημα νοτιοδυτικής Αττικής) ανεβαίνοντας
στην Α κατηγορία, αφήνοντας πίσω της ομάδες όπως Ιωνικός,
Καλαμάκι, Θεμιστοκλής κτλπ).

Προπονητής και αρωγός της προσπάθειας ο κ. Γιώργος
Διολέτης, Καθηγητής Φυσικής Αγωγής με ειδικότητα στο μπάσκετ
τον οποίο και ευχαριστούμε πολύ.

Την ομάδα μας αποτελούν: Ελένη Ζαφείρη, Πόπη Καμπόλη,
Άννα και Στέλλα Τσίρμπα, Κική Τακίδου, Μαρίνα Καραπαναγιώτη,
Εφή Μετονίδη, Κατερίνα Πανολάσκου, Μαρία Μίλιου, Μάρω
Τσακάλου, Αργυρώ Σιδέρη, και Αλεξάνδρα Μπάρδη.

Η διοίκηση του συλλόγου ευχαριστεί ομάδα και προπονητή για
την τόσο καλή παρουσία και το αποτέλεσμα αυτής.

Ευχαριστούμε το περιοδικό Δημοφών που μας φιλοξένησε στο
τεύχος του και ευχόμαστε τα καλύτερα στις προσπάθειες όλων
όσων συμβάλουν στον πολιτισμό, στην ανάπτυξη και στην
καλλιέργεια του.

Με φιλικούς χαιρετισμούς
Η Πρόεδρος & ιδρύτρια του
ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΟΥ ΑΘΛΗΤΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΜΑΝΔΡΑΣ
Μαρία Δούκα

η γυναικεία ομάδα μπάσκετ της Μάνδρας
ιδρύθηκε πριν 4 χρόνια.

Εικονοστάσι

*... Οδηγούσα το αυτοκίνητό μου αργά, απολαμβάνοντας την τυχαία διαδρομή που είχα επιλέξει.
Σταματώντας σε κάποιο φανάρι, το βλέμμα μου γύρισε προς τα δεξιά έτσι, από συνήθεια.*

Ένα εικονοστάσι μου τράβηξε την προσοχή.

Ήταν εκεί μόνο του στην άκρη του δρόμου, περιστοιχισμένο από εικόνες αγίων και γεμάτο από λουλούδια.

Έκλεισα τα μάτια μου για δευτερόλεπτα...

... σε είδα βράδυ, να κυνηγάς την τύχη σου, προσπαθώντας να φτάσεις το όνειρό σου.

Ίσως, χαμογελαστή να κοίταγες μπροστά, χαμένη στην ευτυχία.

Ίσως και να μην έβλεπες από το κλάμα, γεμάτη από δυστυχία,

Ίσως λέω, ίσως να άλλαζες δρόμο στη ζωή σου, αποφασισμένη για μια νέα αρχή,

Ίσως ....

Μα δε θα μάθω ποτέ, γιατί τώρα πια είναι όλα μάταια ...

Είδα στην ασφαλτο γραμμένο τ' όνομά σου και δίπλα του μια στάλα αίμα για τα χρόνια της ζωής σου.

Έφυγες νωρίς...

Η ψυχή σου περιφέρεται ακόμα στον μοιραίο δρόμο.

Στη θέση σου, άφησες μόνο του, το εικονοστάσι.

Μαρία Δούκα - Φράγκου

ΔΙΚΤΥΟ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ

G GERMANOS

σας συνδέει με την τεχνολογία

**Διεύθυνση καταστήματος Μάνδρας
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ**

**ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΜΑΝΔΡΑΣ ΑΤΤΙΚΗΣ - Στρ. Ρόκα 61, Μάνδρα, Τηλ./Fax: 2105556085
Γραμμή πληροφοριών: 800-11-40000**

Εργασίες μαθητών

Σε αυτό το τεύχος σας παρουσιάζουμε μια από τις εργασίες που έγινε στο 5^ο Δημοτικό σχολείο Μάνδρας

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΣΟΛΩΜΟΣ ΕΚΘΕΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ

Συνέντευξη του Εθνικού μας ποιητή Διονύσιο Σολωμό από τη μαθήτριά της Γτάξης του 5ου Δημοτικού Σχολείου Μάνδρας Εύα Κόκκα

Συνέντευξη

Εύα: Κύριε Σολωμέ, θα μπορούσα με να σας πάρουμε μια συνέντευξη;

Σολωμός: Βεβαίως

Εύα: Μπορείτε να μας πείτε πότε γεννηθήκατε και πού;

Σολωμός: Γεννήθηκα στην Ζάκυνθο το 1798

Εύα: Τι σπουδές κάνατε;

Σολωμός: Οι γονείς μου με έστειλαν στην Ιταλία όπου σπούδασα Νομικά

Εύα: Πώς γίνετε στιχουργός;

Σολωμός: Στην Ιταλία κάθισα δέκα χρόνια, όταν επέστρεψα στην Ζάκυνθο έγινα δεκτός από μια φιλολογική οργάνωση που με αναγνώρισε ως στιχουργό.

Εύα: Πού ζήσατε περισσότερο;

Σολωμός: Στο τέλος του 1828 εγκατέλειψα τη Ζάκυνθο και εγκαταστάθηκα στην Κέρκυρα, όπου αφοσιώθηκα στην ποίηση.

Εύα: Πότε γράψατε τον Εθνικό μας Ύμνο;

Σολωμός: Το 1823 ευπνέστηκα αυτόν τον "Ύμνο"

Εύα: Την μελοποίηση του Ύμνου την κάνατε εσείς;

Σολωμός: Όχι και ο Ύμνος και άλλα έργα μου μελοποιήθηκαν από το στενό μου φίλο τον Νικόλαο Μάντζαρο.

Εύα: Πώς μπορέσατε να γράψετε ένα τόσο σημαντικό "Ύμνο" που καθιερώθηκε ως εθνικός;

Σολωμός: Αγαπώ την Ελλάδα και τους Έλληνες. Όταν η Ελλάδα βρέθηκε σε δύσκολη θέση θέλησα να βοηθήσω σ' αυτόν τον αγώνα χρησιμοποιώντας ότι εγώ θεωρούσα το δυνατότερο όπλο. Οι Έλληνες πήραν τα βουνά και πολέμησαν με πραγματικά όπλα για την ελευθερία μας. Εγώ ξέροντας ότι η ποίηση μου μπορούσε να εμψυχώσει και να δίνει δύναμη και κουράγιο στους συμπατριώτες έγραψε απ' τα βάθη της καρδιάς μου αυτόν τον "Ύμνο". Άγγιξε τις ψυχές όλων των Ελλήνων και ήχησε από τα στόματα όλων μας.

Εύα: Που ήσασταν όταν εκπνευστήκατε τον Εθνικό μας Ύμνο;

Σολωμός: Πάντοτε προτιμούσα τη γαλήνη και ήμουν άνθρωπος ήπιων τόνων. Μια μέρα που κάθισα σε ένα παγκάκι μέσα στο δάσος ένιωσα την ηρεμία να με περιτριγυρίζει. Έριχνα ματιές γύρω μου, στο χώμα, στα δέντρα, στον ουρανό....στην Ελλάδα. Σκέφτηκα την σκλαβιά, σκέφτηκα την ελευθερία, σκέφτηκα την ομορφιά της πατρίδας, σκέφτηκα τους κατακτητές. Ένιωσα λύπη - πόνο - χαρά - ευτυχία - θρήνο - θυμό. Μέσα απ' όλα αυτά τα συναισθήματα, λέξεις άρχισαν να βγαίνουν απ' το στόμα μου σχηματίζοντας τις πρώτες στροφές του "Ύμνου" και αργότερα συνέχισα.

Εύα: Μας συγκινήσατε πάρα πολύ, κύριε Σολωμέ.

Ευχαριστούμε για τα έργα που αφήνετε ως θησαυρό ανεκτίμητο και ως κληρονομιά που θα την διατηρήσουμε εμείς και τα παιδιά μας.

ΤΑΞΙΔΙ ΣΤΟ... "ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ" (Επιλογές ταξιδιωτικών εντυπώσεων) (Σ.Λ.)

Οι Άνδεις

...Ζύγισε τα φτερά του, στράφηκε προς την δύση με κατεύθυνση προς τον Ειρηνικό Ωκεανό, για να διασχίσει τις Άνδεις...

Δεν γράφω για κάποιον από τους περίφημους κόνδορες των Άνδεων, αλλά για το αεροπλάνο μας που, μέσα Δεκεμβρίου, αρχές καλοκαιριού δηλαδή για το νότιο ημισφαίριο, μας μετέφερε από το Μπουένος Άιρες προς το Σαντιάγκο.

Ήταν μια ήρεμη πτήση, χωρίς την παραμικρή ανατάραξη μέχρι τώρα. Και ο πεντακάθαρος ουρανός με τον ζεστό ήλιο έπειθε τους επιβάτες ότι υπό τέτοιες συνθήκες δεν επρόκειτο να συμβεί τίποτα μέχρι τέλους. Ο κυβερνήτης, όμως, ήταν σαφώς πιο έμπειρος από όλους μας: "Σας παρακαλούμε να αποφεύγετε να σηκώνεστε από την θέση σας εάν δεν είναι απαραίτητο και να παραμένετε δεμένοι όσο κάθεστε σ' αυτήν", μας προειδοποίησε, ανάβοντας ταυτόχρονα την σχετική φωτεινή ένδειξη πάνω από τα καθίσματα, που δεν έσβησε μέχρι το τέλος του ταξιδιού μας. Οι Άνδεις, βλέπετε, με τις μεγάλες και απότομες υψομετρικές διαφορές δεν είναι καθόλου προβλέψιμες ως προς τα τυχόν ρεύματα αέρα... Ευτυχώς όλα πήγαν καλά!

Κολλημένος στο φινιστρίνι του αεροπλάνου δεν χόρταινα να ρουφώ τις εικόνες που ξετυλίγονταν από κάτω μας και που ελάχιστα μπορούν να αποδοθούν με ακρίβεια και ζωντάνια από μια φωτογραφική μηχανή (Αξία και σημασία έχουν περισσότερο τα βιώματα και λιγότερο οι φωτογραφικές λήψεις...): Πανύψηλες κορυφές καλυμμένες από χιόνι μέχρι την παραμικρή γωνιά τους εναλλάσσονται με βαθιές χαράδρες, που μοιάζουν με το αγγειακό ή νευρικό σύστημα του ανθρώπινου σώματος, και με γαλαζοπράσινες ορεινές λίμνες. Μια μαγεία, πραγματικά, οι Άνδεις από ψηλά...

Το Σαντιάγκο

Το αεροπλάνο, κινούμενο πλέον παράλληλα προς την οροσειρά των Άνδεων και τις ακτές του Ειρηνικού, άρχισε να κατεβαίνει. Τώρα, όμως, δεν μπορούσαμε να δούμε πολλά πράγματα. Μόνο ένα γκρίζο σύννεφο εκεί που υπολογίζαμε ότι βρισκόταν η πόλη Σαντιάγκο, η πρωτεύουσα της Χιλής. Το περίφημο νέφος του Σαντιάγκο, εξαιτίας των Άνδεων που ορθώνονται πανύψηλες ακριβώς δίπλα στην πόλη και εμποδίζουν τους δυτικούς ανέμους να σκορπίσουν το γκρίζο...

...Αντίθετα η ίδια η πόλη, τα κτίριά της δηλαδή, είναι πιο πολύχρωμα. Τα παλιά τουλάχιστον, καθώς τα νεότερα είναι φτιαγμένα, όπως παντού στον σύγχρονο κόσμο, από μπετόν, μέταλλο και γυαλί. Και τέτοια κτίρια υπάρχουν οκ ολίγα στο σημερινό Σαντιάγκο, και συνεχίζουν να κτίζονται με γοργούς ρυθμούς, αποτελώντας όνειρο για την μεσοαστική τάξη της πόλης.

Η πόλη και όλη η χώρα προχωράει προς το μέλλον, με τα καλά και τα κακά που συνεπάγεται αυτό...

Από το παρελθόν μένει η καταλυτική ανάμνηση του Σαλβαντόρ Αλλιέντε. Η ολόσωμη προτομή του, ακριβώς μπροστά στο υπουργείο Δικαιοσύνης, τον παριστάνει να κινείται αποφασιστικά προς το παρακείμενο Προεδρικό Μέγαρο. Πόσα δεν μας θυμίζει η θέα του...

Το κέντρο της πόλης σφύζει από ζωή όλη τη μέρα μέχρι και αργά τη νύχτα, ιδίως στους δύο διασταυρούμενους πεζόδρομους και στην κεντρική πλατεία. Εδώ μπορείς να συναντήσεις ανθρώπους κάθε κοινωνικής τάξης να ασχολούνται με διάφορα ή... με τίποτα!... Παραδοσιακοί ή πιο μοντέρνοι λούστροι, χειρομάντιες, ζωγράφοι, διασκεδαστές, υπαίθριοι αστρονόμοι, πότες, μίμοι, υπαίθριοι έμποροι...

Περιδιαβαίνοντας το κέντρο και τις εμπορικές στοές εντοπίσαμε ένα κατάστημα με τον τίτλο "El Grieco". Ο Έλληνας! (Σε κάθε σημείο του πλανήτη, "σ' όποια πέτρα κι αν σηκώσεις", ένας Έλληνας...) Η ιστορία του δύσκολα χωράει σε μια παράγραφο. Ιστορία μιας εβδομηντάχρονης ζωής με πολλές περιπέτειες. Αυτός ρίζωσε πια, εδώ και χρόνια, στην μακρινή αυτή χώρα. Άλλοι δεν άντεξαν άλλο την ξενιτιά και επέστρεψαν στην πατρίδα. Άλλωστε "η κατάσταση στην χώρα μας είναι πλέον πολύ καλύτερη απ' ό,τι εδώ", μας λέει. "Δεν είναι όπως παλιά". Και στα ορυχεία χαλκού (όπου στα μέσα του εικοστού αιώνα απασχολούνταν πολλά μέλη της αρκετά ανθηρής ελληνικής κοινότητας της Χιλής) δεν έχει πια θέσεις εργασίας...

Δεν ήταν η μόνη φορά που ο τόπος μας θύμισε την Ελλάδα: Στα γραφεία της τοπικής αεροπορικής εταιρείας ένας νεαρός μας εξήγησε, με σπασμένα αγγλικά, πως είναι Έλληνας δεύτερης γενιάς και πως ετοιμαζόταν για πρώτη φορά να ταξιδέψει στην χώρα των γονιών του... Περπατώντας σε ένα σχετικά μικρό δρόμο πέρασαμε πάνω στο (ασπρογάλαζο!) κτίριο που στεγάζει την ελληνική Κοινότητα του Σαντιάγκο και το Ελληνοχιλιανό Ινστιτούτο Πολιτισμού. Από εκεί μας παρέπεμψαν στην "Λεωφόρο Ελλάδας", όπου υπάρχει η ελληνορθόδοξη εκκλησία των Αγίων Κωνσταντίνου και Ελένης [Η συγκέντρωση των πιστών, μετά την λειτουργία, στην υπόγεια εντευκτήρια αίθουσα, είχε έντονο ελληνικό χρώμα και πολλή συγκίνηση για μας...] Και λίγο πιο πέρα, περπατώντας προς την "Λεωφόρο Μαραθώνος", μπροστά στο στάδιο της πόλης, είδαμε το ανδριάντα ενός δισκοβόλου αθλητού, δώρο της ελληνικής κυβέρνησης από το 1962!...

(Συνεχίζεται...)

Μεγάλη επιτυχία σημείωσε η συναυλία του μουσικού σώματος της Δημοτικής Φιλαρμονικής Μάνδρας που πραγματοποιήθηκε την Κυριακή 27 Φεβρουαρίου στο Δημοτικό Θέατρο, στα πλαίσια του αφιερώματος

στον αδικοχαμένο μουσικό Γ. Αλετρά. Το κοινό ενθουσιασμένο χειροκρότησε το μουσικό σώμα που υπό την διεύθυνση του Παναγιώτη Βλάχου παρουσίασε ένα εξαιρετικό πρόγραμμα με μουσική από το Διεθνές Κινηματογράφο και το Broadway. Την

ορχήστρα πλαισίωσαν με μοναδικό τρόπο οι τραγουδιστές της Εθνικής Λυρικής Σκηνής κα Βάγια Κωφού και κ. Χρήστος Αμβράζης. Την εκδήλωση χαιρέτησε η πρόεδρος του Πολιτιστικού Οργανισμού κα Διαγγελάκη Ιωάννα και τίμησαν με την παρουσία τους ο π. Ιάκωβος, ο Δήμαρχος Μάνδρας κ. Ι. Λιούλης, ο πρόεδρος του Δημοτικού Συμβουλίου κ. Σ. Νοδάρας, οι αντιδήμαρχοι κ. Π. Κολοβέντζος & κ. Μ. Ζαφείρης, η αντιπρόεδρος του Πολιτιστικού Οργανισμού κ. Β. Ζωγράφου καθώς και οι δημοτικοί σύμβουλοι κ. Α. Ζαρίφη, κ. Α. Διολέτη, κ. Η. Μπέκας.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΑΛΕΤΡΑΣ

Γεννήθηκε στις 4 Φεβρουαρίου του 1978 στη Μάνδρα. Μετά το δέκατο έτος της ηλικίας του, την ανατροφή του ανέλαβε η κα Μελπωμένη Γκλιάτη-Νικολαΐδου. Αποφοίτησε από το Λύκειο Μάνδρας το 1996 και υπήρξε σπουδαίος αθλητής των πολεμικών τεχνών με διακρίσεις και μετάλλια σε Πανελλήνιους αγώνες από το 1993 έως το 1995. Το Νοέμβριο του 1996 εγγράφεται στη Σχολή Χάλκινων Πνευστών της Δημοτικής Φιλαρμονικής Μάνδρας και παρακολουθεί εντατικά μαθήματα στο Τμήμα Τούμπας, με καθηγητές τον Αρχιμουσικό της Δ.Φ.Μ. Π. Βλάχο και Κ.Τζίβα (μέλος της Εθνικής Λυρικής Σκηνής). Στις 30 Ιουνίου του 1998 εντάσσεται στην Αθηναϊκή Φιλαρμονία. Ταυτόχρονα εγγράφεται στη Σχολή Τούμπας στο Ωδείο Ραϊμόνδη με καθηγητή τον κ. Ελεφάντη Ιωάννη (μουσικός της Ε.Ρ.Τ., αρχιμουσικός της Αθηναϊκής Φιλαρμονίας). Υπήρξε ιδρυτικό μέλος του Κουϊντέτου Χάλκινων Πνευστών "Αρίων" Brass που συστήθηκε από το Νοέμβριο του 1998. Υπέρμαχος του εθελοντισμού και της ανιδιοτελούς προσφοράς επιτέλεσε σημαντικό έργο στον τομέα της οργάνωσης της Δ.Φ.Μ. και συνέβαλε στην εύρυθμη λειτουργία της αναλαμβάνοντας τα καθήκοντα του Επιμελητή. Στις 27 Φεβρουαρίου του 2001, προήχθη τιμής ένεκεν σε Υπαρχιμουσικό. Όλη του η ζωή, συνοψίζεται και χαρακτηρίζεται με μια φράση που ανήκει στον ίδιο: "...Τούμπα και φιλότιμο!".

"Στη μνήμη του αγαπημένου φίλου και μουσικού που πάντα σαν αόρατος άγγελος θα πλανιέται ανάμεσά μας"

Οι συνεργάτες σου